

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:	v upravnishtvu prejemam:
celo leto K 24.—	celo leto K 22.—
pol leta 12.—	pol leta 11.—
četrt leta 6.—	četrt leta 5-50
na mesec 2.—	na mesec 1-90

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne nedelje in praznike.

Inserati veljajo: peterstopna peti vrsta za enkrat po 16 vin., za dvakrat po 14 vin., za trikrat ali večkrat po 12 vin. Parte in zahvala vrsta 20 vin. Poslano vrsta 30 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravništvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati i. t. d., to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpsoliatve naročnine se ne ozira. „Nerodna tiskarna“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:	za Nemčijo:
celo leto K 25.—	celo leto K 30.—
pol leta 13.—	pol leta 12.—
četrt leta 6-50	četrt leta 5-50
na mesec 2-30	na mesec 2-30

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravištvu (spodaj, dvorišče levo), Knaflova ulica št. 5, telefon št. 85.

Albanski kongres.

Dunaj, 5. marca.

Z burnimi živio-klici na našega cesarja in na italijanskega kralja ter med nemškimi (!) pevanjem naše cesarske himne se je včeraj albanski kongres razšel. Ta zaključni prizor, kateremu je sledil diner pri tržaškem namestniku princu Hohenlohe, naj bi bil nekaka apoteoza arnavtske narodne skupščine, ki je hotela jasno izraziti željo, da se razvija bodoča Albanija pod avstrijsko-italijanskim, če ne formalnim pa praktičnim protektoratom. Ta manifestacija je seveda le naročena „volja naroda“ za nekaj, kar je že itak sklenjeno in gotovo. Avstrija in Italija prevzamejo skupaj nalogo političnih dojk, katere naj krmijo plemenite Arbanase z mlekomo političnega spoznanja. Italija in Avstrija — hočete biti tudi varuhini mlade države in v vojaških krogih se zatrjuje, da pošljete takoj po zaključanju miru močne oddelke svojega vojaštva v albanske pokrajine, kjer naj ostane to vojaštvo tako dolgo, da bodo naši in italijanski oficirji uredili prvo albansko armado... Kdo bi bil pred letom verjel, da bodeta Rim in Dunaj hodila po albanskih gorah roko v roki? Od nekaj je tvorila Albanija torišče avstrijsko-italijanskih nasprotstev. Ne Trento in ne iredenta, temveč italijanski klic po »mare nostrum« je bistvo onih globokih, skoraj neodpravljenih diferenc, ki ločijo Italijo od Avstrije. Ako podvrže Italija albansko obal in njeno zaledje svojemu vplivu ter zagospoduje v Valoni in Draču, potem je postalo jadransko morje jezero, katerega zatvorilnice v Sredozemsko morje se nahajajo v italijanskih rokah, vreča, na katere dnu ležita Trst in Reka, in katero lahko naš zaveznik poljubno zavezuje in odvezuje. Albanija pod italijanskim vplivom pa odpira tudi italijanskemu gospodarstvu in političnemu kapitalu pristo pot na Balkan, ki povsodi križa avstrijske ceste.

Ze dolgo so spoznali državnik nevarnost albanskega vprašanja za avstrijsko-italijansko razmerje. Pred 15 leti že sta sklenila grof Goltchowski in Conte Venosta v Monzi pogodbo, katere vsebina je ostala do danes tajna, o kateri pa se ve, da ste se v njej obe državi m. dr. zavezali se odreči teritorialnim pridobitvam na albanskem ozemlju. Diplomatične pogodbe veljajo večinoma do preklica. Avstrija in Italija ste vedeli, da pogodba sklenjena v Monzi, nevarnosti ne odpravlja, temveč da le odlaga njeno neposrednost. Delo politične propagande v Albaniji se je torej nadaljevalo z vso intenzivnostjo. Toda navzlic našemu historičnemu protektoratu nad katoliškimi Albanci smo skoraj zaostali za italijanskim konkurentom, katerega cilji so bili pozitivnejši in točnejši kakor naši, katerega sredstva praktičnejša kakor avstrijska katoliška propaganda. In končno so naši agentje, naše šole same v Albaniji delovale pour le roi d' Italie, kajti institucije za avstrijsko propagando so se posluževale italijanskih duhovnikov, italijanskega jezika. Avstrijske šole v Albaniji so povrh učilišča, katerih učni načrti se prav nič ne nanašajo na dejanske potrebe prebivalstva in dežele, med tem, ko so italijanske šole številnejše in praktičnejše. Italijanska propaganda je zdavnaj že nadkrilila avstrijsko in baron Chlumecky konstatira v svoji že prej omenjeni knjigi, da se Albanija vedno bolj italijanizira, da se je italijanski import počvetoril med tem ko avstrijski počasi pa vstrajno pada. Tik pred izbruhom balkanske vojne so postajala italijansko-avstrijska nasprotstva v Albaniji vedno ostrejša, avstrijska politika se je dala popolnoma poriniti v slabo defenzivo in iskala na severu — proti Srbom — tem obširnejšega delokroga. Predlog, da naj se oba konkurenta, mesto da se pričneita skoraj mesariti, rajši sporazumeta ter iščeta kompromis v razdelitvi interesnih sfer, odklanja baron Chlumecky z energično besedo, da nima skupna akcija obeh držav nikake bodočnosti in da bi le še pomnožila kali medsebojnih sporov in nesporazumljenj. V Italiji in v Avstriji presojava politiki albansko vprašanje kot Eridno jabolko, katero pade enkrat med dve velikanski armadi — avstrijsko in italijansko.

Prišla je balkanska vojna, balkanski zavezniki so izvojevali svoje čudovite zmage. Z razdelitvijo evropske Turčije je stopilo tudi albansko vprašanje v novo pomembno fazo. Evropska diplomacija je morala priznati geslo: »Balkan Balkancem«. Italijanska in avstrijska diplomacija ste stali radi Albanije na razpotju. Naši državniki so dobro vedeli, da je Italija od nekdanj stremela po albanski avtonomiji, dobro vedo, da zastavi lahko v avtonomni Albaniji svoje sile s podvojeno silo ter napravi iz nje odvisno deželo, iz Valone in Drača italijanski mesti. Pamet in razum sta zahtevala od naših državnikov, da preprečijo italijanske nakanne. Z eno samo besedo bi bilo to mogoče. Avstrija bi bila lahko pokazala svoje simpatije napram Arnavtom, ne da bi bila za nje zahtevala posebno državo. Izgovorila bi jim bila pri Srbih in Grkih dalekosežne avtonomne pravice, od Srbov in Grkov bi si bila dala garantirati predpravo za svoje gospodarske težnje ob jadranski obali, predpravice, ki bi v mnogem oziru onemogočile dalekosežne italijanske načrte. Toda strah pred Jugoslovani je zaslepil dunajsko diplomacijo. Rajše kakor Srba ob jadranskem morju vidi italijanske agente v Valoni in srebro zroč na »srbsko nevarnost« je spregledala, da je z zahtevu po samostojni Albaniji zarezala svoji domovini v živo meso. Z »neodvisno« Albanijo je ustvarjeno najprimernejše bojno polje za zaenkrat nekrvavi boj obeh držav Italije in Avstrije za oblast na jadranskem morju — za in proti mare nostrum. Albanci se bodo vdinjali onemu, ki bo več dal, ki bo agilnejši in praktičnejši. Ni dvoma, da nas na tem polju skoraj porazi nacionalistični zanos mlade Italije. Edino izhodišče iz take situacije pa vodi — čez krvave bojne planjave. Albanci, ki so včeraj za naš denar popevali našo himno, bodo morda skoraj še z večjim navdušenjem igrali marcia reale. Nam pa, ki smo z orožjem v roki izsilili albansko državo, ostane sovraštvo na Balkanu, velikanska gospodarska izguba in tolažba onih krogih, ki so sedaj za spremembo srbofilski, kakor so bili pred letom in dnevom italoofilski, —

o aktualnosti avstrijsko-italijanskega konflikta. Je li bilo treba za to ceno pripustiti, da so se zbrali arnavtski politiki v Trstu, grdili tam jugoslovansko ime, smeli slaviti našega vladarja kot zaščitnika onih podivjanih tolpe, o katerih grozodejstvih napram našim bratom smo čitali trepetajočih src, klicati živio onemu cesarju, ki vlada nas avstrijske Jugoslovane, brate onih, katerim je arnavtska drhal smrtna sovražnica? Bodočnost bo pokazala kako pregrešno in brezvestno delo je opravila naša vlada, ko je prevzeala protektorstvo nad albanskim kongresom, sklicanim na našo slovensko zemljo, ki z ogorčenjem protestira proti nevredni komediji arnavtskih zborovalcev. Finančni odsek. Razpoloženje v finančnem odseku je precej slabo. V generalni debati o dotacijskem zakonu je sicer priglajenih še 15 govornikov in tudi rusinski govorniki in poslanci poljske ljudske stranke so krajše govorili, nego se je pričakovalo, vendar skoro gotovo ne bo mogel odsek svojega dela v določenem času dokončati, kajti generalni debati bo sledila specialna debata, o kateri pa se še ne ve, kako dolgo bo trajala. Zelo pesimistično presojava nado, da bi bil finančni načrt pred Veliko nočjo končan v odseku. Četudi bi bila generalna debata danes končana, bi vendar za naslednji teden, ki je še na razpolago, preostajala specialna debata in pa tretje branje predloge o osebnih dohodarini, ki bo precej dolgo trajalo, ker bodo predlagali, da se reasumira več določil, posebno samski davek. Iz vsega tega je torej razvidno, da se bodo o vsem tem razvile nove velike debate in da prihodnji teden nikakor ne bo zadoščeval, da odsek skloča svoje delo. Govori se, da hoče vlada, da ne bo izgubila davčnega leta 1913, podaljšati rok za napovedno davka do 15. maja. Ta prolongacija pa bi dopustila za plenarno razpravo v poslanski zbornici in v gosposki zbornici le en mesec, kar bi nikakor ne zadoščevalo. Vsled tega prevladuje mnenje, da

je letošnje davčno leto vendarle izgubljeno in da se ne more zagotoviti niti deželam dotacij, niti uradnikom službene pragmatike. V včerajšnji debati je predlagal dr. Licht, naj se izvoli stalen referentski odsek, ki bi naj imel nalogo, da pripravlja za l. 1917 potrebno davčno reformo, ki naj nadomesti sedaj nameravani provizorij. Ogrska volilna reforma. V ogrsko-hrvatskem državnem zboru se je včeraj mirno nadaljevala generalna debata o volilni reformi. Razni poslanci so predlagali nekatere izpremembe. Krščansko-socialni poslanec Giesswein je govoril proti predlogi ter izjavil, da ta predloga pač ne more povzdigniti ugleda parlamenta. Zahteval je splošno in tajno volilno pravico in volilno pravico za ženske s samostojnim poklicem. Predlagal je, naj se odstavi z dnevnega reda predloga in naj se skliče anketa, katere se bodo udeležile vse stranke in na kateri se bodo posvetovali, kako naj se izboljša volilna reforma. Razprava o volilni reformi bo še ta teden končana. Poslanska zbornica se bo nato začela baviti z reformo poslovniaka, nakar se bo ministrski predsednik Lukacs takoj po sprejetju predloge o volilni reformi odpeljal na Dunaj, da poroča o dogodkih na Ogrskem. Po absolviranju reforme poslovniaka se bo poslanska zbornica bavila s predlogo o novi razdelitvi volilnih okrajev. Med socialnimi demokrati vlada veliko ogorčenje, ker stranki predbacivajo, da se je blamirala. Tajnik strankinega vodstva, Emanuel Bauchinger, je izjavil, da bo izbruhnila generalna stavka, kadar bo to stranka smatrala za potrebno. Tudi opozicija se zagovarja. Grof Julij Andrássy se je včeraj zvečer v »Magyar Hirlap« izjavil o situaciji. Pravi, da ni resnično, če se trdi, da je opozicija opustila nadaljni boj. Opozicija bo vodila najenergичnejši boj proti Lukacsjevemu kabinetu, in sicer kakor bo to smatrala stranka za potrebno, v parlamentu in izven parlamenta, dokler časa bo Lukacs na krmilu. Predvčerajšnjim niso hoteli nedolžnih peljati v klavnico.

LISTEK.

Historija.

Spisala Temeniška.

(Dalje.)

»Pa se zadržim! — Komu mari to?«
»Ivan! — In vse drugo? Človek? Kje je človek?«
»Otrok! Bog s teboj!«
Zavrtel se je Ivan na peti in odšel široko mahaje z rokama. Na oglu se je obrnil in zavilnel klobuk Pavletu v pozdrav. Kakor nem je obstal Pavle in gledal za njim.
»Čudno, čudno, tako žalostno — je mrmral globoko potr in počasi stopal proti domu.
»Ah kaj! Zdaj sem jaz na vrsti, jaz, Pavle Doljan. Še me je nekaj, še sem jaz — še imam moč!«
Zagrebel se je v študije in pisal je materi, da napravi izpit, in potem pride k njej, da si odpočije in potem pojde na službo in jo vzame s seboj. »Da ti bo dobro, mamica,« je sklenil pismo, »da boš ti tudi enkrat imela solnčne ravni. Tvoj Pavle.«
In ko je mati Liza v svoji tesni sobici prebrala to pismo, ji je veselje

prešinilo tako dolgo zatrti dušo, tako zelo razkosano srce. Poljubila je stran za stranjo, potočila je solze — »Moj je Pavle, še je moj,« je zavzdihnila, »kolika sreča, o Bog!« Skrbno je spravlja pismo v nedrje, in na večer preden je zaspala ga je prebrala še enkrat in še enkrat, in potem je molila vročo molitev za sina, ki je daleč od nje v tujem mestu, ki pa je vendarle vedno pri njej, vedno z njo, vedno njen in njen Pavle. »In pravijo, in sem rekla sama: »Čemu še živeti?« — O pregrešnost, in zdaj bo vse tako zelo, zelo lepo — « Sklonila se je do tal in se prekrižala.
Dobro se je pripravil Pavle in prišel je k izpitu. Dobro mu je šlo. Profesorji so se čudili toliki znanosti, toliki točnosti odgovorov. Niso bili vajeni kaj takega. Šlo je pač pri drugih, šlo je — pa nič več kakor le šlo. Zdaj pa taka jasnost in odgovorih, ni ga bilo moči ujeti in ga zaviti v nerazrešene zanjke. Pokimali so mu molče in v zadovoljstvu, in prišel je zadnji profesor, da ga še vpraša. Veselo si je mel roke in prijazno mu je stavil vprašanje.
Tedaj pa je Pavle naenkrat stekleno pogledal. V kotu so obstale oči. Medlo in medlo se je pred njegovimi očmi, vse je naenkrat otmnelo in iz nerazrešene temine je vstala rdeča luč, in sredi v njej je zarl z grozo in

bolestjo v duši dvoje zarečilo, grozečih oči, in obraz je bil ves spakodran in razmrvarjen, in roke so mu namignile, in zaslilil je glas kakor votel pisk iz daljnega morja:
»Čemu, prijatelj, saj si vendarle moj!«
»Kdo si ti?« je nemo vprašal Pavle, le z očmi je vprašal.
Izpomenil se je obraz prikazni, krasna ženska je stala pred njim in smehljaše mu je odvrnila:
»Kaj me ne poznaš več? Smrt sem in vsa tvoja sem, in ti si ves moj —«
Vse je zamrgolelo v njegovi glavi, loputalo mu je v možganih, pritiskalo mu je kri v lica, izbulil je oči, skočil kvišku in mahnil z roko in zavpil je: »Proč, hudič — proč — proč — proč!«
Omahnil je in se zgrudil v omedlevici. Prestrašeni so odskočili profesorji, vzdignili so ga, odnesli iz dvorane in poklicali zdravnika. In ta je dejal, da je onemogel vsled prenapetosti. Svojemu tovarišu pa je namignil smehljaše:
»Navadni pojav. Mladič je še — in ženske — razumeš kolega?«
»Ha — ha!« se je zagrohotal ta, in oba sta odšla, Pavleta pa so prepeljali v njegovo stanovanje.
Profesorji so se spet zbrali, in predsednik je resno izjavil: »Kandidat je še nezrel.« In profesorji so se sklonili in zapisali vsakdanjo notico

na bele liste. In za tem se je izpit spet vršil dalje, kakor bi se ne bilo ničesar zgodilo . . .
III.
Čez mesec je bilo, in Ivan je srečal Pavleta na cesti. Komaj ga je izpoznal. Še bolj suh je bil kakor druga leta, in hodil je ves sklonjen. Rame je imel visoko privzdignjene, glavo sklonjeno nizko na prsi. Roke je tiščal v žepih, in stopal je drgetaje, in obleka mu je visela ohlapno na životu. Klobuk je imel potisnjen globoko na oči. Ni bil opazil Ivana, hotel je mimo njega. Ivan ga je prijel za ramo in mu dejal:
»Hej, Pavle, na zdravje!«
Pavle je obstal, vzdignil glavo in ga začudeno pogledal. Dvoje medlih, zmešanih oči je zrlo nejasno v Ivana. Globoko so bile udrete, obraz ves porasel, in lasje so mu štrleli razkuštrani izpod klobuka. Ustnice so bile vse obledel, in obraz je bil star, kakor s pergamentom prevlečen, naguban, in mimo ustnic sta bili zarezani dve globoki brazdi. Ivan je strmel in osupnil. Takega se ni nadejal, da se bo izpomenil tako, tako!
Pavle je še vedno nemo gledal Ivana, potem je zamrmral: »Dober dan!«
»Pavle, kaj ti je?«
»Nič —,« je skomizgnil z rame ni Pavle in hotel oditi. Ivan ga je prijel za roko.

»Čakaj, vendar, čakaj za božje voljo! Da bi bil vedel, obiskal bi te bil, pa ravno včeraj sem se vrnil. Ves mesec sem bil pri prijatelju v domačem kraju. Slišal sem — pa si vendar nisi gnal ono stvar tako k srcu?«
»Kakšno stvar?« ga je topo vprašal Pavle in pogledal v stran.
»No, no — sam veš, katero stvar mislim.«
»Jaz nič ne vem.« Spet se je hotel obrniti, pa Ivan ga je držal za roko.
»Hudič vendar, stoj!« je zavpil nad njim.
»Kaj hočeš?« je spet z isto topostjo vprašal Pavle.
»Stoj, pravim! Čemu si se tako učil?«
»Učil? Kdo se je učil?«
»Ti.«
»Jaz? — Jaz se nisem učil.«
»Ah, beži, ne prismodari zdaj! Treba ti je bilo, da si se tako mučil, in mučil, zdaj imaš posledice.«
»Mučil — posledice? Kdo — kaj?«
»Ah — ne blebetaj! Ti si se mučil, in ti imaš posledice zdaj, pa še kakšne!«
Pavle se je obrnil in pogledal spet v tla.
»Ne razumem te,« je del brez-zvočno, »pusti me, mudi se mi.«
»Kam bi se ti mudilo! Ha — ha — kam neki?«
(Dalje prihodnjik.)

Andrassy je izjavil, da se bo boj nadaljeval. Lukacs v zadevi Desy v ni povedal resnice. Ali bo ostal ministriški predsednik, ki ga je Desy tako težko obdolžil, še nadalje na svojem mestu? In kaj naj rečemo o stranki, ki to odobruje? — Vendar pa je nepoobitno dejstvo, da se je pozicija odrekla celo parlamentarnemu boju in da je od strani gleda, kako Tizsa in Lukacs triumfirata. Sicer pa ni nihče, ki ne nekoliko pozna razmere na Ogrskem, pričakoval, da bodo začeli Andrassy, Apponyi in Kossuth resen boj proti volilni reformi, ker sicer bi sami lahko uvedli volilno reformo tedaj, ko so bili na krmilu.

Hrvaške.

Nova stranka. — Kandidati za mesto bana. — Županska kriza v Zagrebu? — Klerikalne mahinacije.

Navzlic različnim demontiranjem od strani glasila pravaške stranke »Hrvaške« in od strani bivšega poslanca dr. Iva Elegovića se še vedno trdovratno vzdržuje vest o ustanovitvi nove stranke pod vodstvom bivšega bana barona Raucha. Baje se je že večina pravaške stranke, ki je svoj čas pripadala Frankovi stranki, izjavila, da hoče po izvolitvi ustvariti unioniistično čisto hrvaško stranko. Imenujejo se tudi že različna imena bivših poslancev, ki so se danes vplivni člani pravaške stranke, ki bi podpirali ustanovitev take stranke v slučaju, da bi bil baron Rauch imenovan za bana. V gotovih krogih, ki so v ozki zvezi z Rauchom, upajo, da bi si mogla ta nova stranka priboriti kakih trideset mandatov. S pomočjo seljaške stranke in posameznih Tomašičevih unionistov, bi bili morda izvoljeni, in s pomočjo virilistov in nadžupanov bi tvorili majhno večino. Tri krogi so tudi mnenja, da bi ta nova stranka, oziroma baron Rauch navzlic čisto hrvaški politiki, ne bila protisrbska, češar pa menda sami ne verjamejo.

Razven barona Raucha imenujejo kot kandidata za banski stolec hrvaškega ministra pl. Josipovića, bivšega bana Božidarja Pejaševića, bivša sekcijska načelnika dr. Milana Amruša in pl. Chavranka, nadalje grofa Ivana Draskovića in grofa Stefana Erdödyja. Seveda so vse to le kombinacije. Gotovo pa je, da hrvaški minister pl. Josipovići dela z vsemi silami na to, da se reši hrvaška kriza, in da bi, kakor se govori, to krizo rad rešil s pomočjo hrvaško-srbske koalicije. Precej kuriozna pa je vest, da se hoče kralj, komisar Cuvaj vrniti zopet v Zagreb, ko bo rešena volina reforma in revizija poslovnikov v budimpeštanskem parlamentu in ko bodo v delegacijah dovoljene vojaške zahteve.

V Zagrebu se govori, da pride tam v kratkem do županske krize, ker se baje kaže veliko gibanje proti sedanjemu županu Janku Holjcu. Baje je zagrebško meščanstvo nevoljno in ogorčeno, da župan in občinski svetniki niso obvestili meščanstva o važnih razpravah občinskega sveta v zadnjih treh letih, tako o milijonskem posojilu, o nakladi na moko, o mitnini i. dr. Občinski svet je v zadnjem času tudi sklenil vpeljati vodomer, češar pa se je uprlo društvo hišnih posetnikov. Baje je sklenilo meščanstvo vseh strank, da Holjac ne bo več župan.

Albanski kongres v Trstu.

Finis rei . . . V torek popoldne se je albanski kongres, o katerem smo pač pričakovali kaj več, kot smo slišali, zaključil. Albanofilski nemški listi, ki zastopajo Nemce, brate Albancev, Arnatov, pišejo, da je kongres dosegel svoj namen, namreč, da je v imenu plemenitega albanskega naroda podal velesilni manifest, v katerem so označene vse zahteve albanskega naroda, zahteve katere hočejo doseči Albanci od Evrope. Kakšen uspeh bo imel ta manifest, ki je bil skovan v Dreherjevi restavraciji v Trstu, na evropske velesile, seveda še ni znano. Gotovo pa je, tako pišejo nadalje nemški listi, da je dosegel ta kongres v Trstu prvič združenje vseh Albancev vseh veroizpovedovanj. To je gotovo velik uspeh. Drugič pa bilježi ta kongres svetovna zgodovina kot prvi moment, ko so se združili prijateljsko Kucovlahi z Albanci, ko so se ti divjaki pobratili in si prisegli zvestobo na življenje in smrt. To je gotovo velik zgodovinski dan, katerega bo pomnila ne samo Adrija, marveč cel Balkan.

O zadnji seji tega veleposlanstvenega kongresa — Tržačani gotovo ne bodo kmalu pozabili Albancev — se poroča sledeče:

Govoril je Jakovič Nertuli. Pred vsem je poudarjal, da so Mladoturki zrasli samo s pomočjo Albancev. Prvi in edini, ki so povzročili propast

Turčije, so zopet Albanci, ki so se vzdignili proti Turčiji vsled izdaje Mladoturkov. In ko so začele pokati stene turške hiše v Evropi po zaslugi Albancev, so porabile to priliko, tako trdi govornik v Dreherjevi restavraciji, balkanske države in so napadle Turčijo, ne da bi osvobodile svoje usuznjene brate, marveč da bi si pridobile zemlje. Albance in Kucovlahe so imele balkanske države na piki, te so hoteli podjarmiti, za Turčijo jim ni bilo mar, dasi se bojujejo s Turki. Albanski pregovor pravi: Dober prijatelj tvori vrata v paradizi. In Albance bo speljala v paradizi Avstrija in ravno Avstrija je bila edina sila v Evropi, ki je posušila smodnik in nabrusila meče v obrambo Albancev. Govornik je končal s klicem: »Živela Avstrija! Živela trozveza! Živela Romunija!«

Nato je povedal predsednik Fajk Konica beg, da je napil povodom dneva, ki ga je dal namestnik Hohenhlohe predsedništvu kongresa s polnim kozarcem svobodni veliki Albaniji.

Na to so govorili še razni gospodje iz Albanije, ki so vsi pogrevali že nešteto krat omenjene albanske zahteve. Govorili so razni albanski posestniki-politiki, doktorji, popi itd. Vsi so poudarjali tudi pobratinstvo Albancev in Kucovlahov. Končno se je Candilli zahvalil avstro-ogrski vladi za tako ljubezniv in prijazen sprejem na njenem ozemlju. Nato je pozdravil universitetni profesor dr. Siro mesto Trst in je položil pred prestol cesarja in kralja Franca Josipa I. najudanejšje pozdrave, kot visokemu zavezniku laškega kralja Viktorja Emanuela v imenu albanskih municipijev v Italiji. Govornik je segel nato še dalje in je poudarjal, da pridejo v albanskem vprašanju v poštev, dasi se običajno politika druži z interesom, res samo simpatije in sentimentalna čustva.

Nato se je pojavil med zborovalci prepričan sicer zaradi tega, ker so Kucovlahi zahtevali avtonomijo na svojem ozemlju. Bodoča Albanija — objubljena dežela svetopisemskih Izraelcev — jim to odreka, češ da se Kucovlahom ni treba bati nasilstva od Albancev, ker so si ti sami s tako težkočo priborili prostost.

Nato so sprejeli zborovalci v zadnjem aktu te tragedije manifest na velesile, v katerem manifestu zahtevajo Albanci v celoti sklepa velesil, da se ustanovi svobodna Albanija, da naj se ta ideja kmalu udeje, ker je to življensko vprašanje albanskega naroda. Blokada na albanskem obrežju in vojno stanje v Albaniji naj se preneha, če že ne v celi Albaniji, pa vsaj v onih krajih, katere so priznale evropske velesile za albansko ozemlje. Zborovalci pozivljajo s tužnim glasom Evropo, in sicer ne samo iz ljubezni do domovine, marveč tudi v imenu vsega do sedaj že civiliziranega sveta, da odpravi v Albaniji pogubonosno vojno stanje, kajti sicer bo bodoči evropski knez, ki bo zasedel albanski stolček, našel v Albaniji same razvaline, na katerih si ne bo mogel zidati svojega kraljevskega gradiča itd.

Ob zaključku tega eminentno važnega kongresa je prisegel albansko zvestobo pod skipetarskim praporom z orlom že včeraj omenjeni duhovnik Peter Tuša. Kongres je zaključil predsednik Fajk Konica beg med navdušenimi klici: »Hoch Berchto!d! Eviva San Giuliano! Prosit Skypta! Prosit Ismail Kemal! Hoch Deutschland! Hoch Österreich! Hoch Dreibund! Hoch das freie Albanien!« In s tem je bilo končano zborovanje in zastor je padel.

Vojna na Balkanu.

Mirovno vprašanje.

Kakor smo že snoči poročali, je upati na skorajšnji mir med Turčijo in Balkansko zvezo. Dasi ravno so morda vesti, da se bo sklenil že danes mir, prenaplne, vendar so te vesti dovolj značilne za splošno situacijo.

Predvčerajšnjem popoldne so poslaniški velesil pri balkanskih državah posredovali v prilog miru. Dobili so pri tem svojem posredovanju vsi enak odgovor, da se morajo zavezniki še dogovoriti glede odgovora.

Ni dvoma, da bodo države Balkanske zveze hvaležno prejele to posredovanje, toda s tem še ni rečeno, da je mir že zasiguran. Sicer je res, da bi se velesile gotovo ne spuščale v posredovanje, če bi se ne vedelo, da bo to pot njih posredovanje uspešno, kljub temu pa je treba zelo dvomiti, če se bo to posredovanje res končalo že tako kmalu z mirom, kakor to trde nekateri krogi. Treba je vsekakor računati s tem, da hoče Turčija svoje pridobiti časa, zlasti da uredi svoje finančne razmere in da še bolj ojači svoje pozicije. Zato je

pričakovati, da se bo mir sklenil samo z orožjem v roki.

Mirovni pogoji mladoturškega komiteja.

Kakor poročajo iz Carigrada iz krogov mladoturškega komiteja, je sklenil centralni komitej v ponedeljek z veliko večino pooblastiti vlado, da sklene mir pod sledečimi pogoji:

Turčija preklicuje svojo zadnje noto na velesile ter je pripravljena predati Odrin pod pogoji, ki so navedeni v kolektivni notii velesil, in če dovolijo Bolgari posadki časten odhod. Velesile pa morajo dati Turčiji sledeče garancije:

Velesile jamčijo integriteto ostalega kosa evropske Turčije in Carigrada proti eventualnim bolgarskim napadom. Velesile garantirajo anatolski Turčiji in turškim provincijam na vzhodu tridesetleten mir, da se more Turčija gospodarsko razviti. Velesile se odpovedo nameravani finančni kontroli, pač pa si pridržijo jurisdikcijske kapitulacije. Velesile dajo Turčiji pravico neomejenega zvišanja carine, ji dovolijo, da uničira vsa dosedanja posojila in da ojači brez predpisane meje svoje vojaštvo in svojo mornarico. Velesile se nadalje zavežejo, da ne priznajo balkanskim državam pravico do kapitulacij.

Z Rusijo, na katere pomoč računa Turčija pri gospodarski povzdigi Anatolije pred vsem, naj se sklene nova pogodba glede anatolskih železnic.

Zarota v Carigradu.

Glede zarote vojaške lige v Carigradu se izve še sledeče: Vojaška liga ni hotela počakati, da se sklene mir, marveč je bila že na poročilo vrhovnega poveljnika Izet paše, da armada ni zmožna za ofenzivo, pripravljena prisiliti kabinet, da odstopi. Gotovo je, da je vojaška liga pripravljala državni prevrat. Vse varnostne odredbe so ostale brezuspešne, gibanje lige ni ponehalo, tudi vse aretacije niso nič zalegle. Komite se ne upa aretirati pravih voditeljev, med njimi več cesarskih princjev. Vojaška liga, ki ima večino med vojsko, pozna vse nepravilnosti, ki jih je storil mladoturški šef vojne intendantce Izmail paša. Vojaški voditelji pri Čataldži obstojajo na tem, da odstopi kabinet tekom osmih dni.

Dva podpolkovnika, ki sta se zatekla v neko veleposlanštvo v Carigradu, sta izjavila: Prisiliti hočemo kabinet samo z dvema velikima ljudskima manifestacijama pred porto in pred sultanovo palačo, da odstopi. Člane kabineta in voditelje komiteja, izvenzemski Mahmud Šefket pašo, bomo prepeljali na pripravljenemu parniku v Aajdar Pašo in pozneje v Konijo, kjer naj se sklepa o sklicanju parlamenta in o vprašanju, če naj se postavi kabinet zaradi umora Nazim paše pred državno sodišče. Armada mora ostati popolnoma nevtralna, sedaj pa mora sodelovati, ker grozi komite z nasilnimi sredstvi in ker je komite pripravljen predati Odrin.

Razen že znanih odredb, zahteva sedaj notranji minister od sultana irade, glasom katerega se smejo vršiti pri sumljivih osebah hišne preiskave, zlasti pa pri sumljivih princih. Notranji minister zahteva nadalje, da se izžene princ Sabah Edin in da se ojači carigradska garnizija. V San Stefanu in Hademkeju so pripravljeno pod poveljstvom Enver bega že 4 komiteju zveste brigade drugega armadnega zbora, da zadržijo od voditeljev vojaške lige pri Čataldži zagrojeni povratek v Carigrad. Nadaljnih 2000 mož s Kruppovimi strojnicami stoji severno od Pere. Pravi vođa zarote, ki se razteza od Čataldže do Konije in Kaira, je baje sultanov brat, Vahid Edin. V merodajnih krogih pa upajo, da se bo spametoval.

Komitejska vlada pravi, da more računati na zvestobo armade napram upornikom. Vlada in armada se ne strašita groženj. Vlada se zaveda, da odobrava vse ljudstvo častne pogoje miru, ki ga hoče vlada skleniti.

Stajersko.

Iz Celja. Kakor slišimo, hoče kupiti dežela dosedanjo hišo in delavnico ključavničarja Gradta v Gizelinii ulici. Priporočljivo bi sicer bilo, da bi se tam ravno nasproti bolnišnice ne kovalo in razbijalo, vendar pa bi se dalo odpravo tega nedostatka doseči tudi na drug način. Res je že, da se lahko nahajajo v 15 tisočakah lepe provizije, posebno ker rabi ključavničar Gradt za plačilo kupljene hiše v Schil'lerjevi ulici denar, ampak dežela ga ima tako malo, da je morala celo zvišati oskrbnine v bolnišnici in bi torej ne smela misliti na kake druge nepotrebne izdatke. Dalje bode mo že ob priliki o tej temi razpravljati.

Iz Celja. Letos se vrši v našem mestu neka slavnost nemških turnar-

jev, pri kateri bi naj nastopili tudi učenci deželne meščanske šole. Pogovori o tem nastopu se vrše boja kar v razredih. Vodstvo meščanske šole bo vedelo, da je na zavodu več Slovencev ko Nemcev in da take reči ne spadajo v šolo. Kar se zunaj nje godi z nemškimi učenci, nas nič ne briga, ali slovenski učenci ne bodo delali heilovcem štafaže.

Dva odpovedana klerikalna shoda. V nedeljo, dne 2. marca bi se imela vršiti klerikalna shoda v Žetalah pri Rogatcu in v Polju pri Podčetrku. V Žetalah je dal po rani maši kplan Kranjc razglasiti, da se shod ne more vršiti, ker je zbolel oče deželnega poslanca Vrečka, ki je mislil na shodu govoriti. Žetalačani so na ta način prišli ob poročilo, kdaj dobe objubljenih 7300 K državne podpore za — predlanske ujme. V Polju pri Podčetrku bi imela nastopiti državni poslanec dr. Jankovič in državni poslanec Pišek. A v zadnjem trenutku se je razglasilo, da je dr. Jankovič zbolel in menda zato tudi ni bilo Piška. Komentar k tem boleznim prepričamo bralce samim. pripomenjamo samo, da gre v obeh slučajih za napredne občine, ki so mislile z vsemi častni sprejeti svoje delavne zastopnike v državnem in deželnem zboru.

Od Sv. Križa na M. p. nam poročajo: S Cvena na M. p. se je priklatila v Vučje Zasade dvonoga lisica, ki je izmaknila pri posestniku Marinčiču 5 kokiš in jih skrila v kleti pri posestniku Domanjku. Stražmojsker g. Verhovnik je pa ujel zvitorepko brez puške in strela in je bil gotovo prezanimiv prizor na zbrane Zasadčane, ko je morala nesti lisica ukradene kure pravemu lastniku nazaj.

Iz Sevnice. Sevnški »Sokol« ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 9. marca ob 3. popoldne v gostilni Luršak.

O zlih posledicah žganjepitja na Spodnjem Stajerskem razpravlja radinski zdravnik dr. Jožef Höhn v iako simpatičnem članku, priločenem v »Marburger Zeitung«. Pisatelj pravi med drugim: »Žganjepitje postaja na Spodnjem Stajerskem prava ljudska kuga, da bi se njeno razširjevanje zabranilo, bi trebalo predvsem z državnimi sredstvi otežkočiti prodajo žganjca, zlasti prodajo mladoletnim osebam. Sedaj pa se godi ravno narobe: dajejo se vedno nove koncesije za žganjetoče in pospešuje se prodajo špirituoze v »zaprtih« steklenicah po vseh trgovinah.« Resnično, žganjepitje postaja za nas socialna kuga. Spodnještajerski Nemci, ki imajo malodane moupol na zastupljanje ljudstva s cenemim in ničvrednim špiritom, zaslužijo na leto storišooe in milijone, za katere kupujejo posestva in vinograde onih spodnještajerskih slovenskih kmetov, ki so vsled žganjepitja gospodarsko propadli. Skoraj vse žganjarne po mestih so v nemških rokah in napravijo med nami več zla ko »Südmarka«, »Schulverein« in vsa nemško-nacionalna politika. Vzrok žganjepitja je deloma draginja vina in piva, deloma slabi vzgledi in sploh gospodarska ter kulturna beda, v kateri živi večina zabrega naroda. Skrajni čas je, da se zberejo vsi oni, ki hočejo v resnici slovenskemu narodu dobro in začnejo boj proti žganjepitju. A trebalo bo tu pouka, ne brezpogojnega obsojanja, trebalo bo razumevanja težavnega položaja, v katerem živé naši »mali ljudje« in trebalo bo pri nas več — socialne politike. Omenili smo že svoječasno, da se bo postavila Zveza narodnih društev v službo dobre stvari in bo skušala s predavanji in tiskovinami ljudstvo o velikih nevarnostih žganjepitja za dušno in telesno zdravje naroda poučevati. Kdor se ji noče pridružiti, pa naj dela in skrbi za boj proti pogubonosnemu nemškemu fuzliju po svoje — samo, da se bo kaj storilo.

Iz Gornjega grada nam poročajo: V našem okraju je zadnji čas silno razsajala influenza. Osobito v zgornji Savinski dolini, v Solčavi in okolici so bili po nekaterih kmečkih hišah vsi ljudje bolani. Bolezen je zahtevala mnogo žrtev. Sedaj se je začelo obračati nekoliko na boljše.

Kaki otroci pohajajo schulvereinske šole? Nemški Schulverein je izdal »Boj za nemštvo«, v katerem so navedeni zanimivi statistični podatki o tem, iz kakih slojev pohajajo otroci schulvereinskih šol. Citamo tam: 1. Otrok od kmečkih in obrtnih delavcev je 30,6%; 2. otrok od dninarjev in poslov je 9,6%; 3. otrok od nižjih državnih, deželnih, občinskih, železniških in drugih zasebnih uslužbencev je 22,3%; 4. otrok od malih posestnikov in obrtnikov 11,2%. Ako seštejemo te številke, vidimo, da prihaja 73,6% otrok v schulvereinskih šolah iz siromašnih ljudskih slojev. Ta statistika sicer ni sestavljena s posebnim ozirom na spodnještajerske razmere, vendar bo odgovarjala prilično tudi našim razmeram. Naši ljudje, ki so navezani na to, da gre do

otroci po svetu s trebuhom za kruhom, smatrajo nemški jezik kot neki priboljšek ali sredstvo, s katerim je deci v nemških krajih ali pri nemških podjetjih stališče kedaj znatno olajšano. In to, ne morda nemškutarstvo, je dostikrat povod, da tlačijo otroka v nemško šolo. Vprašanje je seveda, če se more otrok v nemški šoli z nemškim učiteljem nemščine tudi v resnici priučiti. Schulverein ne stavi zato šol v naših krajih, da bi olajšal našim siromašnim slojem pot do kruha in boljšega življenja temveč zato, ker upa slovensko dečo navdušiti za nemštvo ali jih vsaj napraviti apatične napram slovenski narodni ideji. Hoče tudi, da bi otroci ne znali književne slovensščine in bi se odtujili slovenskemu čtvu ter slovenskemu pismu. Ali iz zgornje statistike se lahko za našo šolsko politiko v bližini mest in industrijalnih krajev ter deloma tudi v trgih in na deželi naučimo, da je imela Narodna stranka s svojimi nazori glede nemščine docela prav. Če je danes znanje nemščine za mnogo naših ljudi gospodarska potreba, jo je treba upoštevati in skrbeti, da se bode deca učila v zadostni meri nemščine v slovenski šoli pod slovenskim učiteljem. Kaka bo naša politika glede industrije, obrti in trgovine, pa je tudi jasno. In potrebno je, da bi se posvetili tej politiki bolj ko dosedaj. Čim več svojim ljudem bodedo mogli dati kruha in zaslužka doma, tem večja, narodno zavednejša in mogočnejša bo narodna celota.

Iz Ptujja. Dramatično društvo priredi v nedeljo, dne 9. t. m., ob pol 4. popoldne v Narodnem domu gledališko predstavo. Igrala se bo Kadelburgova enodejanska burka »V civilu«. Po gledališki predstavi se vrši predavanje »O vtiših s potovanja po Turčiji in Carigradu«. Predavanje bo spremljalo 120 skioptičnih slik »Zveze narodnih društev«. Domačini in sosedsi so prisrčno vabljeni.

»Straža« in zvišanje kongruje.

»Narodni List« se je pekal zadnji teden s predlogom nemških klerikalcev, naj bi se zvišala kongruja za prilično 10 milijonov kron. Naučno in finančno ministrstvo se že ukvarjata s to idejo in izdelujeta tozadevno zakonsko predlogo. Ta članek je pa vzbudil hudo jezo duhovniške »Straže«. Obče znane stvari list ni mogel zanikati, potrebo zvišanja duhovniških plač pa utemeljuje z zavavljanjem na — trebuh liberalnih advokatov. Primera seveda hudo šepa; kajti liberalni advokati nima-jo od države nobenih plač in tudi ne hodijo z žakljem na hrbtu okoli revnih ljudi po bernje. Če jim dajo ljudje prostovoljno zaslužka — kdo se ga bo branil? Če se ne motimo, ne delajo tudi klerikalni advokati zastonj. Načelnik S. L. S. je najlepši dokaz za to. Da je našim duhovnikom sitno, če se govori o nepotrebni zvišanju njihovih službenih prejemkov, radi verujemo. Po zemljiški statistiki iz l. 1896 je imelo namreč 21.874 kočarskih rodbin na Sp. Štajerskem komaj 45.627 ha zemlje v svoji posesti. 262 duhovnikov je pa vleklo dohodke z 20.705 ha zemlje in gotovo ne z najslabše. Če računamo, da odpade na vsako kočarsko rodbino 5 glav, se kaže, da porabi 262 duhovnikov za se pridelke tolike zemeljske površine ko 50.000 ljudi. Če pomislimo, da pridejo duhovnikom poleg tega v prid stalne plače in bogati dohodki iz stolnine, smo vendar lahko opravičeno mnenja, da bi se dal denar davkoplačevalcev obrniti v koristnejše namene ko za zvišanje plač duhovnikom, ki nimajo za nikogar drugega skrbeti ko sami za se. V debato o tem, da morajo ubogi duhovniki sedaj jesti samo krompir in repo in jim je torej zboljšanje plač potrebno, pa se bojimo spuščati. »Straža« bi še res utegnila očitati enemu ali drugemu izmed liberalnih advokatov ali neizšolanih študentov krompir in repo, ki jo je moral revež zavzivati po farovžih.

Iz Ptujja. V Ptujju obstoji tudi klub »Pipec«, toda najbrže sedaj samo še na papirju. Zakaj se neki nabira članarina? Najbolje je, da se potem še ta opusti. Ali mislite, da je 5 to malenkostno mesečno po 20 vin., ki jo plača vsak član, že vse opravljeno? Vsako soboto se vršijo »Pipčarski« sestanki v gostilni pri Zamorcu. Toda živa duša se več za nje ne zmeni. Zakaj se ne bi Pipčari vsaj v sobotah zbrali ter se v veseli družbi nekoliko razvedrili? Tukajšnja novo ustanovljena podružnica mariborskega dramatičnega društva je potrebna podpore in se bo gotovo tudi obrnila na naš klub, kateri ji bo moral priskočiti na pomoč. V kratkem se skliče redni občni zbor, na katerega se že sedaj opozarja, da se ga vsi člani gotovo udeležijo in da si izvolijo delavni odbor, ki bo skrbel za povzdigo našega kluba. Vsi Pipčari za skrbite, da pridobite klubu še novih članov, da mu bo tako mogoče

izpolnjevati svojo nalogo! Ne pozabite pa tudi, da je vsaka sobota namenjena »Pipcu« in da se klubovih sestankov vsi člani polnoštevilno udeležujejo. Na delo torej! Zbudite se iz spanja!

Drobne novice. Mestni zbor v Slovenski Bistrici se je izrekel za regulacijo učiteljskih plač in je poslal tozadevno resolucijo na štajerski deželni odbor. — Iz Sevnice poročajo, da so zgorela gospodarska poslopja posestnika Zemljaka. Škoda znaša 16.000 kron. Zažgal je 4letni domači sinček Franc.

Koroško.

Za finančnega ravnanja za Koroško je imenovan sekcijski svetnik v finančnem ministertvu dr. Maks Pipic. Obenem je imenovan za dvornega svetnika.

Primorsko.

Iz šolske službe. Suplent na trgovinski sekciji trgovinske in navigacijske akademije v Trstu Anton Teja je bil imenovan za pravega učitelja na tem zavodu.

Sankcioniran deželnozborski sklep. Cesar je sankcioniral deželni zakon glede »Občinskega zavoda za mala stanovanja« v Trstu.

Občinske volitve v Trstu se vrše, kakor bo namestništvo v par dnevih naznanilo v sledečih dnevih: Dne 8. junija iz četrtega mestnega razreda in drugega okoliškega razreda. Eventualna ožja volitev 12. junija. Dne 13. junija iz tretjega mestnega razreda, eventualna ožja volitev dne 17. junija. Dne 18. junija iz drugega mestnega razreda, eventualne ožje volitve 22. junija. Dne 23. junija iz prvega mestnega razreda in iz prvega okoliškega razreda, eventualne ožje volitve dne 27. junija in dne 30. junija iz trgovske in obrtne zbornice.

Stavka. Delavci stabilimenta v Trstu so se včeraj pritožili proti inženirju Pichlerju, ker šikanira delavce. Zahtevali so, da se inženir odstrani. Vodstvo tej zahtevi ni ugodilo, vsled česar so zapustili delavnico in prišli na protestno shajanje. Demonstrirali so nato na dvorišču proti inženirju Pichlerju, poklicana straža pa jih je razkropila. Popoldne ni prišel noben delavec v delavnico. Zvečer je še vršilo zborovanje v Delavskem domu.

Ljubosumnost. Včeraj popoldne se je vršila krvava ljubzenska drama v Trstu v Starem mestu. 34 let stari sofer Josip Doma, ki je bil zelo zaobljen v svojo 19letno lepo zarotenko Josipino Ricijevo, je imel več delj časa vzrok za ljubosumnost. Zavezil je včeraj, da je šla v Starem mestu v neko hišo v ulici Beccherie ter sel za njo. Ko je hotela vstopiti v neko stanovanje, je ustrelil njen zaročenec na njo. Zadel jo je v tilnik ter je bila Ricijeva na mestu mrtva. Nato je Doma dvakrat ustrelil samec na sebo v glavo. Prepeljali so ga v bolnico, kjer je čez dve uri umrl.

Umor. Dvaindvajsetletni delavecinja Zuvgorac iz Knina, ki ga niso pustili v neko hišo v ulici Castropola v Pulju, je sunil 36letnega vratarja Josipa Zahora z nožem v prsi. Vračar je izkrmavel. Morilca so prijeli, pri aretaciji se je branil z nožem in nena svoji zasledovalcev lahko ranil.

Dnevne vesti.

Po deželnozborski volitvi v gorenjskih mestih. Goljufiga je začel in konec vse klerikalne modrosti. Na goljufigi sloni vsa klerikalna stranka, z goljufigo se vzdržuje na površju in z goljufigo utrjuje svoje pozicije. Z goljufigo je ta teden vjela tudi gorenjski mestni mandat. Stevilke kažejo, da je večina pravih mestnih volilcev narodno-naprednega mišljenja in da so klerikalci zmagali samo z glasovi kmečkih volilcev, pomočijo ljudi, ki so po goljufigi prišli v volilni imenik. S knuči so hoteli klerikalci ljubljansko občino iztrgati mestnemu prebivalstvu iz rok in s pomočjo kmetov ločeno druga mesta propati za njihove zastopnike. Volitve v gorenjski mestni skupini kaže, da so se začele tudi na Kranjskem letati volitve po madžarskem vzoru. Postava, pravica — kaj to še pomeni pri nas? Odkar je za barona in ekscentenco povišani gospodine Schwarz suvar postave in pravice na Kranjskem, se je klerikalno sleparstvo razvilo do popolnosti in goji največja upanja za prihodnost. Ošabno oznanja klerikalno gasilsko, da se narodno-napredno zastopstvo v deželnem zboru več ne pomočijo, nego da se bo še zmanjšalo, in ošabno dostavlja, da bodo gorenjski mestni skupini sledila še druga mesta. Mogoče je pač vse na svetu, posebno z goljufigo, v kate-

ri so klerikalci pravi virtuozji. In upati sme vsak. Klerikalci upajo, da si zagotove gospodstvo na Kranjskem za večne čase, ni pa upamo, da pride vendar dan, ko se obrne na bolje in ko bo klerikalizem ležal premagan na tleh. O takih upanjih in njih opravičenosti je vsaka diskusija izključena — naravno pa bi bilo, da bo to tiranstvo, ki so je uveljavili klerikalna, ta brezvestna in pristranska uprava v deželi, ta nasilnost, krivičnost in goljufiga, s katero se klerikalci vzdržujejo na krmilu, izvala preobrat. Sicer je pa to več v božjih rokah — mi se le zavedamo, da je dolžnost vseh spodobnih ljudi v deželi, osredotočiti vse moči na boj zoper klerikalizem, ki je kranjsko deželo premenil v brezno korupcije in goljufige.

Kranjska deželna gasilna zveza. Slednji čas ljubeznjivi »Slovenec«, seveda po naročilu deželnega odbora, bega kranjska gasilna društva, čes, da se snuje klerikalna zveza, liberalne pa ni več, ker jo deželni odbor ne prizna za strokovno organizacijo. »Slovenec« in pa gasilnim društvom pojasnjuemo, da »Slovenska deželna gasilna zveza« še obstoji, kakor je obstala, ako jo deželni odbor smatra za strokovno organizacijo ali ne. »Slovenska deželna gasilna zveza« je od nekada stala tako visoko nad strankami, da je niso dosegali pljuski politične brozge, in na tem stališču gotovo tudi ostane. Gasilna društva, ki se zavedajo svojega vzvišenega pomena, se trdo oklepajo »Zveze« in sirenski glasovi »Slovenca« in deželnega odbora jih ne zvabijo v politično gnojnico; gasilna društva, ki se ne zavedajo svojega vzvišenega pomena, pa naj le gredo na klerikalni lim in naj gase prismojenost klerikalnih matadorjev. Glede podpor se čudimo zavarovalcem in zavarovalnicam, da ne vidijo, kaj se dela z njihovim denarjem.

Nadstrankarski gasilec.

Blamirani Evropejci. Ko je prišla v javnost vest, da se sestane 1. marca v Trstu albanski kongres, smo takoj izrazili svoje mnenje, da nihče drugi ne prireja tega kongresa, kakor znani krogi na Dunaju, katerim so v zadnjem času Arnavtje tako zelo prirasli k srcu, da bi zanje riskirali tudi krvavo svetovno vojno. Da je bilo naše domnevanje utemeljeno, se je izkazalo na kongresu samem, kjer so voditelji sami javno priznali, da so denar za prireditev kongresa dobili z Dunaja. To dejstvo samo bi že zadostovalo, da bi izgubil albanski sestanek na zunan vsako politično važnost. Notorično od tnje strani vpriporjena komedija pač ne more imeti za svetovno politiko nobenega pomena, če bi bila sicer še tako spretno in pretkano inscenirana. A denimo, da bi res ne bilo mogoče prikriti, kdo je pravi prireditelj tržaške komedije, vsaj za to pa bi se moralo skrbeti, da bi se bil kongres vršil tako, kakor se spodobi, in bi se izognilo vsem, kar bi to prireditev lahko spremenilo v farso in burko. Toda očetje tega kongresa so pač mislili, da je glavno, da pride do prireditve, vse drugo pa je postranska stvar. Zato so prepuščili inscenacijo kongresa nekim Arnavtom samim, ter s tem srečno dosegli, da se je prireditev končala s popolnim fiaskom in obenem tudi z blamažo. Mesto da bi se bilo na kongresu razpravljalo o točno odredenih vprašanjih, se je govorilo vsevprek in o stvarih, ki sploh niso spadale na kongres. Na kongresu ni bilo nobene resnosti, nobenega reda, nobene discipline. Razpravljalo se je o vsem mogočem, samo ne o tem, kar je bilo na dnevnem redu. Predsednik beg Konica je bil popolnoma brez moči, nihče ga ni poslušal, nihče se mu ni pokoril. Govorniki so ekscedirali, kakor se je komu ljubilo, in ni dosti manjkalo, da se niso zborovalci sprijeli, in če bi se ne zavedali, da se nahajajo na tleh kolikortoliko urejene in pravne države, prav gotovo bi na kongresu samem pokali revolverji. Mesto da bi se bili zborovalci pametno posvetovali o tem, kako bi se dalo bodočo Albanijo urediti tako, da bi mogla obstajati in se uspešno razvijati, so govorili samo o smodniku in o puškah, o bombah in granatah ter pričali, da se hočejo boriti na življenje in na smrt, dasi ni nikogar, ki bi jim stregel po življenju. Eden izmed glavnih govornikov pa je vpil, da bodi prva naloga Arnatov ta, da napravijo iz Kosovega polja — pokopališče za Srbe. Na kongresu je vladala, kakor se vidi, popolna anarhija. Razpravljali so samo o pokoljih, o puškah in smodniku, o potrebnem kulturnem napredku in o njem gospodarskem razvoju pa se jim ni zdelo vredno govoriti. Kaj je sploh mar Arnavtu kultura, handžar in puška, to sta zanj elementa, ki jih je treba uvaževati. Sedaj pa si predstavljajte, da naj ti ljudje tvorijo samostojno in neodvisno Albanijo? Ali ni anarhija na kongresu miniaturna slika velike anarhije, ki bo vladala vzpričo danili razmer v bodoči Albaniji? In da se je ves svet prepričal,

da je največja budalost, dajati Arnavtom svobodo, ko zanje še niso zreli, ta zasluga gre dunajskim vodilnim krogom, ki so škipetarski kongres v Trstu forsirali. Seveda so z njim hoteli ravno nasprotno doseči, zato tudi stoje pred vsem svetom kot — blamirani Evropejci! In prav se jim godi!

Velik praznik praznuje danes bratski ruski narod: tristoletnico vladarske hiše Romanovov. Dne 6. marca 1613. je bil izvoljen za carja ruskega kostromski boljar Mihail Fedorovič Romanov, ustanovitelj dinastije Romanovov. Pod vladanjem carjev in caric iz te dinastije je postala Rusija močna in velika. Zato ima ruski narod in z njim vse Slovanstvo povoda dovolj, da slovesno praznuje ta dogodek.

Smrt strojevodje Kaša in deželna bolnica. Železniška nesreča, ki se je pred kratkim zgodila med Savo in Zagorjem, je zahtevala krvavo žrtev: strojevodja Kaš je na dobljenih poškodbah v deželni bolnici umrl. Heroični mož je pokopan, a pozabljen ni. Ljudje govore o njem več kakor je običajno, toda ne toliko o njegovem junaštvu kakor o njegovem zdravljenju v deželni bolnici. Govorica gre, da je bil Kaš pač težko poškodovan — ruptura jeter — a da so bile njegove poškodbe take, da bi bil vrli mož lahko ozdravel in ostal pri življenju, če bi ga bili pravočasno operirali in dalje gre govoriča, da so Kaša prinesli okrog pol 12. ponoči v deželno bolnišnico, operiran pa da je bil šele 12 ur pozneje. Nam seveda ni mogoče kontrolirati to govorico, zato jo beležimo z vsoto rezervo, pač pa pričakujemo uradnega pojasnila.

Prva boroveljska orožnotovarniška družba v Borovljah je izročila loterijskemu odboru efektne loterije »Splošnega slovenskega ženskega društva v Ljubljani« znesek 10 K z željo, da bi našla mnogo posnemalec.

Onim, ki hočejo na Balkan! Dasi smo že opetovano izjavili, da ni računati na nobeno službo in na nobeno mesto na Balkanu, dokler ni sklenjen mir, vendar nam dohajajo dan za dnevom pisma z zadevnimi vprašanji. Teh pisem je toliko, da nimamo časa na vsako posebe odgovoriti, zato izjavljamo tem potom novič, da je popolnoma izključeno, da bi mogel kdo dobiti kako službo, bodisi v Srbiji, bodisi v Bolgariji, dokler ni definitivno zaključen mir s Turčijo. Po sklenjenem miru bodo seveda potrebovali takoj na Bolgarskem, kakor na Srbskem mnogo novih moči v vseh strokah in skušali jih bodo nadomestiti v prvi vrsti iz jugoslovanskih dežela. Toda nadomestili jih ne bodo na slepo, marveč bodo sprejemali v službo samo tiste, ki bodo od zanesljive strani poročeni.

Počitniška zveza. (Poziv slovenski napredni javnosti.) Že več let obstoja počitniška zveza, ki ima namen, preskrbeti v počitnicah potujočim dijakom brezplačna prenočišča. Ta naša akcija je za dijaštvo velikega pomena, kajti naše dijaštvo je revno in zaradi tega ne more potovati. Ako pa imamo po vseh važnih krajih brezplačna prenočišča, je potujočemu dijaku precej pomagano. Vsak slovenski dijak mora poznati svojo rodno zemljo in narod, ki prebiva na njej. Pa ne samo slovenske zemlje, temveč ves slovanski jug mora slovenski dijak prepotovati, kajti to je njegova širša domovina. Neobhodno je potrebno, da dijak pozna zemljo in narod, za katerega bo v poznejših letih delal. Zato smo letos sklenili, da dobimo mnogo brezplačnih prenočišč tudi po Hrvaškem, Istri, Dalmaciji, Bosni in Hercegovini in po Srbiji. Brezplačna prenočišča si dajejo dijaki med seboj, kar pa ne zadostuje. Zato prosimo in pozivljamo slovensko napredno javnost, da naj nam pri tem delu pomaga. Kdorkoli more, naj v počitniških odstopih vsaj eno posteljo za potujoče dijake. Pred počitnicami bomo izdali seznam brezplačnih prenočišč. Dijak, ki bo imel to knjižico in pa legitimacijo počitniške zveze, ima pravico do vseh v knjižici navedenih prenočiščih, sme pa ostati na enem prenočišču samo eno noč. Vsa pa, ki enkrat odstopi brezplačno prenočišče, je potem vezan sprejeti od začetka julija do 15. septembra vsakega dijaka, ki se pri njem zgleda z legitimacijo počitniške zveze. Slovenci! Uvažujte veliki pomen počitniške zveze za dijaštvo in jo podprite! Pomislite, da tujec vedno bolj sili v naše kraje in da jih bo spoznal kmalu bolje kot mi sami. Vsak, ki more, naj da brezplačno prenočišče in nam naj to javi vsaj do 1. aprila na naslov: Uredništvo »Preporoda«, za počitniško zvezo, Ljubljana. — Odbor počitniške Zveze jugoslovanskega naprednega dijaštva.

Na gospodinjki šoli v Idriji, ki jo vodijo ljubljanske uršulinke, vzdržuje in drago plačuje pa država, se pridno agitira med gojenkami za klerikalno organizacijo v Idriji. To je nekaj povsem umiljivega, če povemo, da je predstojnica zavodu sestra znane klerikalnega hujskača c. kr. kateheta Oswalda. Namesto, da bi se poučevalo gojenke v predmetih, ki so v učnem načrtu gospodinjске šole, pa se dela klerikalna propaganda med gojenkami, ki bi morale biti po mnenju voditeljice Johane Oswaldove članice klerikalnih društev. Dobro znano pa je, da ni bolj pokvarjene mladine, kakor je idrijska klerikalna. Čujemo, da so gojenke svojo voditeljico Oswaldovo pri njeni pregoreči klerikalni agitaciji krepko zavrnilo. Tako je prav. Voditeljica se ima brigrati v šoli za pouk, ne pa agitirati v klerikalne namene. Gojenke so že dovolj samostojne, da ne bodo spreminjale svojega prepričanja po nazorih Oswaldove sestre. Zato pa bi bilo v interesu šole, da v bodoče opusti voditeljica nepotrebno in brezuspešno agitacijo v šoli. Ljubljanske uršulinke so znane nemškutarice, zato tudi na idrijski šoli vsiljujejo nemščino na škodo drugim važnim predmetom. Tako vidimo, da se hoče idrijsko gospodinjško šolo od klerikalcev izrabljati za klerikalne in nemškutarske namene v Idriji. Merodajni faktorji pa se naj obprimejo, da se gospodinjško šolo odzdvame politikujočim munam ter nastavijo posvetne učne moči.

Iz postojnskega okraja. Dne 1. t. m. je gorelo v vasi Velika brda. Pogorela je hiša in dva hleva. Škoda je pri malenkostnem zavarovanju zelo občutna. Bila bi gotovo večja — nevarnost je bila za celo vas, ker so bila goreča poslopja obdana v nekoliko metrov dalje od drugih, večinoma s slamo kritih hiš — a sreča je bila, da je bila pomoč tako hitra in čvrsta. Prihitela je na pomoč v najkrajšem času požarna bramba iz Hruševja pod vodstvom g. Dellinca ml., ki je neustrašeno delovala ter se res kot najvestnejše ter vzorno izvežbano izkazala. Bodi jej na tem mestu izrečena vse vasi najprisrčnejša zahvala. Naj bi se dotični, ki imajo — ali bi morali vsaj imeti dolžnost — je dobrohotno spomnili. Da se je naše orožništvo izkazalo kot vsak hip pripravljeno, pomagati svojemu bližnjemu, se razume. Srčna hvala gospodu stražarju in moštvu. Kdor težko, naporno in neustrašeno delovanje našega orožništva pozna, je mora spoštovati in ljubiti. Zal, da v nekaterih krogih ni tako. Zakaj? Ker je orožništvo docela nepristransko, kar gotovim krogom ni ljubo. Končno moramo omeniti toliko hitre kakor izredno izdatne pomoči kaznjencev z gradu g. Dolca v Orehku, ki je tudi sam prišel na lice požara. Prišlo je 12 mož pod vodstvom nadzornikov gg. Potokarja in Lamberšeka, ki so, dasi skrajno utrujeni, se z vsoto vrgli v pomoč ter delali z največjo vstrajnostjo do pol 2. zjutraj. Vse jih je hvalilo. Ker se imamo ravno njim toliko zahvaliti za rešitev vasi, bodi na tem mestu še enkrat izrečena vsem, ki so pomagali, naša presrčna zahvala.

Mestni zglaševalni urad bo v soboto zaradi sžajenja uradnih prostorov za stranke zaprt. — Izvzeti so samo nujni in neodložljivi slučaji. Ogenj v semenišču. Včeraj popoldne okoli 2. je v svoji sobi v II. nadstropju na Šolski drevored v semenišču se nahajajočem traktu stanujoči bogoslovec občutil izredno vročino in tudi smrad po dimu, kar je naznanil ravnatelju, ki je to takoj naznanil rešilni in gasilni postaji, katere oddelek je bil naglo na svojem mestu in dognal, da ti poleg peči, iz katere je napeljan dimnik, les. Ko so gasilci odkopali zid, je tel v steni zazidan les že v širokosti kvadratnega metra, kar so gasilci takoj pogasili. Les se je vnel od mimo napeljanega dimnika in bi bil ogenj lahko ponoči imel hujske posledice. Da je lažje šlo. Ta teden se je v Podlipoglavu pri posestniku Ivanu Virantu v drvvarnico vtihotapil neki tat ter pobral razno sušče se perilo, katero je naložil na poleg drvvarnice stoječ Virantov samotež voziček ter vse skupaj neznan kam odpeljal. Ukradena je bila predvčeršnjim posestnici Mariji Dovčevi iz Stožic na Erjavčevi cesti tri litre držeča pločevinasta posoda z mlekom vred. Navedenki se je enak slučaj dogodil tam tudi meseca januarja. Električni voz je včeraj popoldne podrl na Franciškanskem mostu nekoliko gluhega posestnika Frana Šlivca iz Zatične, baš ko je stopil s hodnika na progo in ni čul zvonca, voznik pa voza ni mogel takoj ustaviti. Šlivo se pri padcu k sreči ni nič poškodoval.

Prijet dezertir. Včeraj je policija od dela v ljubljanski strugi aretirala vojaškega begunca Mijo Jančiča roj. 1889. leta v Hraštni ter pristojne v Brdovec pri Zagrebu. Oddali so ga garnizijskemu sodišču.

Izgnubeno in najdeno. Kuharica Marija Kosmačin je izgubila rjavo denarnico. — Šolski učenec Ivan Zgonc je našel konjsko odejo. — Policijski stražnik Jožef Sprager je našel denarnico s srednjo vsoto denarja. V kavarni »Central« koncertuje vsak dan damska kapela »Graničar«.

šel denarnico s srednjo vsoto denarja.

V kavarni »Central« koncertuje vsak dan damska kapela »Graničar«.

Narodna obramba.

Moška in ženska podružnica sv. Cirila in Metoda v Spodnji Šiški priredita v nedeljo, dne 9. marca v salonu pri »Kankertu« v Spodnji Šiški zabavni večer. Sodeluje sl. pevski in tamburaški zbor šišenske Citalnice. Na sporedu je petje, tamburanje in predstava burke »Bucek v strahu«. Začetek točno ob pol 8. zvečer. Vstopnina 40 v za osebo.

Blejska podružnica sv. Cirila in Metoda ima v nedeljo, dne 9. marca ob 5. popoldne svoj redni občni zbor v hotelu »Triglav« na Bledu. Ob tej priliki predava g. dr. Gabr. Hočevar o Bolgariji za časa vojske, na kar posebno opozarjamo.

Postojnska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda priredi dne 6. aprila t. l. veliko veselico, pri kateri bodo sodelovala vsa postojnska narodna društva. Ker se v Postojni lanko leto ni mogel vpriporiti »cvetlični dan«, se bo zato leto vršila ta veseplošna veselica, ki nanjo že danes opozarjamo vse vnete Cirilmetodarje po Notranjski.

Društvena naznanila.

Telovadni odsek Sokola I. v Mostah pri Ljubljani priredil je preteklo nedeljo v restavraciji »Predovočivo selo« svoj zabavni večer s prav lepim uspehom. Bogati obisk priča, da raste med naprednim občinstvom zanimanje za sokolske prireditve odseka v Mostah od dne do dne, seveda opravičljivo, ker se odsek vsakokrat potruži, da nudi svojim cenjenim obiskovalcem res bratsko, neprisljano zabavo. Vpriporitev burke »Nemški ne znajo« se je popolnoma posrečila. Nastop bratov igralcev bil je povsem zadovoljiv, a tudi sestra Režika je primerno, ljubko rešila svojo vlogo. Odobravanje navzočih ob sklepu igre dokazuje, da je v Mostah jako hvalazno polje za gledališke predstave in je le želeto, da v tem delu diletantje vstrajajo. Nato je sledila prosta zabava. Godec je pridno ubiral svoje akorde, fantje so zapeli, nagajali smo si s pišemki in že smo se sprijeli v pare, da se zavrtimo, ko naznani brat starosta, da je po odredbi občinske uprave ples na tem večeru prepovedan. Neradi, vendar v korist Sokola smo se povelju odzvali pa pristavili par pikrih pripomb na račun njih, ki goje le zavist in škodoželjnost. Preko njih smo se dalje veselili ter se pozno v noč razšli dobre volje in obloženi z lepimi dobitki bogate tombole. Čisti prebitek se porabi za nabavo nekaj novega orodja v telovadnici, kjer, kakor čujemo, odsekovo delo tudi živahno napreduje. Postrežba od strani gostilničarja je bila vestna in zadovoljiva. Lokali so primerni. Kako trobojnic, sokolski grb, izreke bilo bi na mestu ob takem času razobesiti. Sicer pa odseku je čestitamo in pričakujemo, da nam kmalu zopet kaj nudi.

Telovadni odsek »Sokola I.« v Mostah izreka srčno zahvalo vsem, ki so kakorsibodi pripomogli k dobro uspehi prireditvi odseku, ki se je vršila v nedeljo, dne 2. marca. Zlasti pa se še zahvaljujemo darovalcem lepih dobitkov odnosno njim, ki so nas ob tej priliki denarno podpirali. Bratska hvala vsem! Na zdar! Odbor.

Zabavni večer »Sokola II.« v »Mestnem domu« v soboto zvečer obeta biti nad vse zanimiv. Na sporedu so pevске točke opernega pevca g. Bukšeka s spremljevanjem kavrja. — Opozarjamo pa tudi na krasne skupine. Izvajale se bodo tudi pariške proste vaje, ki so določene za mednarodno tekmo v Parizu. Na svidenje torej v soboto v »Mestnem domu«. Na zdar!

»Sokol II.« priredi v soboto, dne 8. marca v veliki dvorani »Mestnega doma« zabavni večer z raznovrstnim sporedom: godba, samospevi, izvajanje prostih vaj, končno prosta zabava in ples. Vilharjeva samospeva: »Na morju« in »Srce« in Heiserjev »Grob v puštniji« zapoje član slovenske opere gosp. Bukšek, proste vaje letošnje mednarodne tekme v Parizu izvajajo društveni telovadci. Po končarem sporedu je prosta zabava in ples. Za vsakovrstna okrepčila bo kar najbolje preskrbljeno. Točila se bodo izborna vina iz Mrakove kleti. Člani in drugo, »Sokolu« naklonjeno občinstvo se vabi, naj v kar najobilnejem številu poseti ta večer, ki obeta biti res pravo razvedrilo od vsakdanjih poslov in skrbi.

Društvo za zgradbo »Sokolskega doma« v Šiški ima v soboto, dne 8. t. m. zvečer v salonu »pri Raci« v Spodnji Šiški svoj redni občni zbor. Člani, priďte polnoštevilno!

Za »Sokolski dom« v Šiški so darovali sledeči gospodje: Fran Wisjan, posestnik in sedlarski mojster v Ljubljani 50 K; Josip Sedel, posestnik v Spodnji Šiški, dvakrat po 20 K; Josip Seidl, župan in posestnik v Spodnji Šiški, odstopil od neke kupčije 10 K; nadalje je darovala gospa Snaj 10 K. Iskrena hvala in gromoviti Na zdar taki požrtvovalnosti!

»Sokol« v Novem mestu naznanja, da ima v soboto, dne 8. t. m. ob polu 9. uri zvečer v »Narodnem domu« izvanredni občni zbor. Dnevni red je volitev staroste.

»Novomeška sokolska župa« naznanja, da na 23. februarja sklicani župni občni zbor ni bil sklepčen in da se bo vršil nov občni zbor v nedeljo, dne 16. marca ob polu 12. uri dopoldne v telovadnici novomeškega »Sokola«. Brate delegate pozivamo, da se tega občnega zbora polnoštevilno udeležite.

Prosveta.

Iz gledališke pisarne. Danes, v četrtek, gospodu Danilu za petindesetletnico častni večer. Petindeset let je hodil trnjevo pot slovenske umetnosti, vse težke krize, ki so grozile našemu gledališču, je prebil tudi on, in vendar je vztrajal, vstvarjal in se spopolnjeval, ter prispeval po svojih najboljših močeh k razvoju naše, dramatične umetnosti. Iz skromnih začetkov je rasel in si pridobil sčasoma med nami popularnost, kakor malokateri njegovih tovarišev. Z »Vlogo Arhibalda«, ki jo bo igral za svoje slavje, si gotovo še zviša simpatije med našim občinstvom Nestor domačih igralcev. — V soboto, dne 8. marca petič v sezoni za par »Madame Butterfly« z gospodično Richterjevo v naslovni vlogi. — V nedeljo popoldne ob treh (izven abon., lože par) »Robert in Bertram«, zvečer za nepar »Nebesa na zemlji«. Opera pripravlja »Tosko« in »Mignon«, opereta »Jesenski manever«; drama »Prizori pred sklepom sezone še burko« »Uboga para«, Cankarjevega »Kralja na Betajnovi« z g. Borštnikom, ter Thomovo ljudsko igro »Magdaleno«.

Sem Benelli. Njegovo ime je še novo slovenskemu odru. Bilo je novo še pred nekaterimi leti tudi v njegovi domovini — Italiji. Goethejeve besede o talentu, ki zori v samotni, veljajo o njem v polni meri. Postal je slaven čez noč, potem ko je bila vsa njegova mladost beda in skrb za vsakdanji kruh. Zdi se, da je vsa tuga tistih dni pustila svoj sled v brezmejno melanholičnih očeh, ki jih kaže njegova slika. Nihče ni slutil, kaj tiči v njem. Ko je nekoč, štirinajstleten učenec prišel v neko knjižnico, ga je pedantni bibliotekar pogel čez prag, češ, da ni še dovolj zrel za čitanje. Ko mu je bilo osemnajst let, mu je umrl oče, in ostal je sam z mlajšimi brati, za katere je moral skrbeti. Pustiti je moral šolo in iskati si službo. Prosil je za službo biljeterja pri tramvaju, a je bil odklo-njen. Ko je prišla sila do vrhunca, je v družbi nekoga slikarja otvoril delavnico za moderno pohištvo. V revnem podstrešju je rezal stole in mize. Pozneje je prišel kot sodnik k reviji »Rassegna Internazionale«. Takrat je napisal prve drame »Terra« in »Lassalle«, ki pa niso imele uspeha. »Tignola« pa mu je že odprla pot. Giuliano Innocenti, ta tihi, skromni knjigarniški pomočnik, ki je zakopan med knjigami, si polni glavno z znanjem in srce z ideali, ki je med starimi folijanti, kakor stisnjen molj (tignola pomeni v italijanščini molj), je morda Benelli sam, Benelli iz tiste zanj težke dobe, ko je še nepoznan v samotni pripravljaval svojo bodočnost. »Živi med knjigami«, pravi Giuliano o molju, med deli duha. Sanje so njegova hrana, domišljija ga oploja. Včasih si upa priti na svetlo iz svojega sveta; a solnčna luč, ki ga za hip ožari kakor majhen, živ biser, ga takoj zabolji. In vrne se med sanje malo, boječe bitje, mehko in gibno samo v toploti sanj. »Tignola« je sledila »Maschera di Bruto« in ko je Compagnia Stabile v aprilu 1909 vprizorila v gledališču Argentina v Rimu »Cena delle beffe«, se je njegovo ime kakor blisk razširilo po celi Italiji. Napisal je potem še »Amore dei Tre Re«, »Mantelaccio« in »Rosmunda«, ki je bila prvič vprizorjena predlanskega leta. Nekaj posebnega so tipi žensk, ki jih je ustvaril Benelli v svojih dramah. Adelaide, Ginevra, Fiora, Rosmunda so njih imena, in živé v raznih dobah in v raznih odnošajih. A najsibo Adelaide moderna metresa modernega bonvivana, ali Fiora in Ginevra in Rosmunda srednjega veka, zdi se mi, da so vse ena in ista podoba. »Cantate l'età vostra anche traverso le favole e gli affetti storici«, stoji kot moto v »Cena delle beffe«. Tako

se mi zdé tudi Fiora in Rosmunda, kakor Adelaide refleks enega in istega tipa, tipa moderne ženske, ki je vzlic vsej kulturi ostala to, kar je bila prvotno: otrok in suženj. Kot otrok je mehka in nežna, lahkoverna in naivna, nemislečna in brezskrbna, nestalna in polna egoizma. Kot suženj je prihljena, zvičajna, neodkritosrdna, uporna, zlobna in maščevalna. Vse njeno življenje je življenje laži. »Mi piace il vano, il folle, la menzogna... i rovesci delle medaglie«, pravi Adelaide. (Tignola.) Ljubezen jim je, kakor otroku igrača; poželi jo, in ko jo dobi in se je naveliča, jo zavrzé. »Dio quante cose non mi piacciono più! Fine! Fine! Fiachezza! Disgusto!« nadaljuje Adelaide, »tutto passa e non basta... Quando é passato, offende.« Kaj mar otroku, če je razbil še tako dragoceno igračo? Svoje krivde se niti ne zaveda, ker ne pozna vrednosti tega, kar je imel. — Fiora v »Ljubezni treh kraljev« je tak tip, ponižanje svojega suženjstva maščujoče žene. Samo da je v njeni osebi izražen tudi drug simbol, maščevanje mehkega in moči oslabujočega in otrovačnega toplega podnebja nad barbari, ki so navalili in podjarmili cvetočo zemljo Italije in se je oprile, kakor mehkih udov ljubezni korpeče žene, ne sluteč, da s sladkimi objemi srkajo v sebe tudi strup, ki se bo razlil po vseh njih žilah in jih uničil. — Dr. A. L. Gradnik.

Telefonska in brzajavna poročila.

Vojna na Balkanu.

Predaja Janine.

Atene, 6. marca. Grki so v zadnjih dneh kjub neugodnemu vremenu pri Janini vedno napredovali. Pri utrdbi Molistra se je vnel buren boj, v katerem so bili Turki popolnoma poraženi.

Atene, 6. marca. »Agence d' Athenes« poroča, da je poveljnik Janine Esad paša z ozirom na napredovanje Grkov ponudil predajo trdnjave.

Vesti o križarki »Hamidie«.

Dunaj, 6. marca. »Neue Freie Presse« prinaša v svojem jutranjem listu brzajavke, da je turška križarka »Hamidie« včeraj zadela pri zalivu Hagion Oros ob grško transportno flotilo, obstoječo iz 24 velikih parnikov, ki so imeli s seboj 24 manjših in 10 težkih pozicijskih topov. Parniki so bili namenjeni proti Skadru. »Hamidie« je parnike napadla in uničila 3 grške parnike. Šele 3 ure pozneje, so dospeli iz Soluna grške vojne ladje, ki so rešile nekaj moštva. Na informiranem mestu se nam zatrjuje, da je ta vest izmišljena in v krogih, ki bi morali biti že obveščeni, nimajo nikakih, niti privatnih, niti uradnih obvestil. V teh krogih zatrjujejo, da je vest »Neue Freie Presse« nastala najbrže vsled dejstva, da se je ponesrečila grška ladja »Apostolos«, ki je prepejala iz Soluna srbski artilerijski material. Ladja se je ponesrečila v kanalu pri Hamnisu vsled silnega viharja.

»Hamidie«.

Frankobrod, 6. marca. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Carigrada: Turška križarka »Hamidie« je potopila grški transatlantski parnik »Themistokles«, ki je bil z vojniki in topovi namenjen v Solun, v bližini Kasandre. Od moštva se ni nobeden rešil. Dva druga grška parnika s srbskimi četami sta se še pravčasno povrnila v Solun.

Položaj v Carigradu.

Carigrad, 6. marca. V mestu vlada hudo razburjenje, zlasti ker prihajajo izpred Cataldže vesti, da je velik del turške armade pripravljen vdreti na Carigrad, razgnati kabinet in odstaviti Mladoturke. Kabinet se je zvečer sestal ter je sklenil zastražiti porto z močnimi pehotnimi oddelki. Notrajni položaj je zelo vznemirljiv. Vsak hip je pričakovati resnega preobrta. Veleposlaniki so zopet pripravljali izkrcati moštvo, ki naj zasede Pero in Galato, da štiti interese Evropejcev. Veleposlaniki so Mahmud Šeket pašo posvarili, da naj skrbi za varnost mesta. Zato je vlada dala zastražiti in zapreti ulice in dohode k porti. Vojaštvo in policija patrolirajo po ulicah. Zvečer se je sestal mladoturški komite, katerega sestanka so se udeležili tudi vsi ministri. Komite je dobil točna poročila o obširni zaroti. Zvečer so aretirali 6 agentov liberalne lige, ki so bili na poti v Cataldžo, da bi razdelili tam na tisoče proklamacij.

Carigrad, 6. marca. Ponoči so izvršili novo hišno preiskavo pri princu Sabah Edinu. Iskali so tajnega šefa velike zarote Lutfi bega, vendar zaman.

Skader.

Belgrad, 6. marca. Kakor poročajo iz vojaških krogov, se vojne operacije pred Skadrom najbrže ne bodo nadaljevale, ker srbske čete zaradi turške vojne ladje »Hamidie« ne morejo pred Skader, tamošnja oblegovalna armada pa je preslaba za naskok.

London, 6. marca. Iz Bara brzajavljajo, da je izpred Skadra slišati silno kanonado. Zatrjuje se, da so stopile v akcijo že nove srbske baterije, ki so jih te dni poslali iz Belgrada preko Soluna.

Posredovanje velesil.

Cetinje, 6. marca. Črnogorska vlada izjavlja, da tudi ona pozdravlja posredovanje velesil. Crna gora pa ne bo privolila v mir, dokler ne pade Skader, oziroma dokler se Crni gori ne zasigura posest Skadra.

Poslanik Ugron posreduje.

Belgrad, 6. marca. Avstro-ogrski poslanik pl. Ugron je posredoval pri srbski vladi, da bi omilila določbe glede potnih listov. Njegova intervencija je imela uspeh.

Izjava bolgarske vlade.

Sofija, 6. marca. Od oficijelne strani se razglašja, da je Bolgarska pač voljna sprejeti posredovanje velesil, da pa se Balkanska zveza v svojih zahtevah nasproti Turčiji ne bo nikoli podvrgla razsodišču kakšnega tretjega faktorja.

Turško priznanje.

London, 6. marca. »Daily Mail« javlja iz Carigrada, da turški listi sedaj priznavajo, da so se operacije turške vojske na Galipolskem polotoku končale s popolnim neuspehom.

Mladoturki za mir.

Carigrad, 6. marca. Mladoturški komite je v snočni seji po dolgi vestranski debati sprejel resolucijo, v kateri se izražja za mir.

Rusko posredovanje.

Carigrad, 6. marca. Veliki vezir je konferiral včeraj z ruskim veleposlanikom Giersom, ki mu je z nova pripravil, da naj se Turčija odloči sprejeti zmerne pogoje Balkanske zveze.

Turški državniki na Dunaju.

Dunaj, 6. marca. Turški veleposlanik Hilmi paša in bivši finančni minister Džavid beg sta bila včeraj v daljši avdijenci pri grofu Berchtoldu.

Kiamil paša.

Carigrad, 6. marca. Bivši veliki vezir Kiamil paša je naznanil svojim tukajšnjim prijateljem, da pride tekom desetih dni v Carigrad.

Truplo padlega častnika.

Zagreb, 6. marca. Včeraj so prepeljali z reškim vlakom v Belgrad truplo srbskega častnika Živojina Gjukica, ki je bil pri Skadru težko ranjen in je potem v Lješu umrl.

Grška zbornica.

Atene, 6. marca. Včeraj se je otvorilo zasedanje grške zbornice. Zbornica je obravnavala proračun za leto 1913. Finančni minister je naslikal gmotni položaj Grške v zelo ugodni luči. Zahteval je 104 milijone novega kredita.

Nemška vojna ladja pred Solunom.

Solun, 6. marca. Nemčija je posiala na prošnjo turške vlade vojno ladjo v Solun, da štiti nemške podnike.

Državni zbor.

Dunaj, 6. marca. Socijalni demokratje bodo podali v današnji seji državnega zbora predlog, da naj stopi avstrijska vlada takoj v dogovor s skupno vlado zaradi odpusta vseh vpklicanih rezervistov. Predlog zahteva popolno demobilizacijo avstrijske armade ob gališki meji. Po razporejenju soditi, bo predlog odklonjen, ker bodo proti njemu glasovali Poljaki, krščanski socialisti in nemški nacionalci.

Za ravnopravnost slovenskega jezika.

Dunaj, 6. marca. Poslanec dr. Vladimir Ravnihar je vložil danes interpelacijo na pravosodnega ministra dr. Hochenburgerja radi zastopavanja slovenskega jezika od strani oblasti na Spodnjem Štajerskem, zlasti v Radgoni in Ljutomeru. Ob enem je vložil tudi interpelacijo na trgovskega ministra radi kršenja ravnopravnosti slovenskega jezika pri poštni hranilnici.

Avstrijski korespondenčni biro.

Dunaj, 6. marca. Parlamentarni krogi zatrjujejo, da se bo izvršil v kratkem revirement v zunanjem ministertvu. Šef bresbiraļa dvorni svetnik Kanja in njegov namestnik Monlong gresta v pokol. Vpokolenih bo tudi več vodilnih uradnikov, ki so se v zadnjem času močno izpostavili in pripomogli k ostri krizi, ki je vznemirjala avstrijsko javnost. Reaktiviran pa bo bivši načelnik presbiraļa sekcijiski šef Öbtl.

Finančni odsek.

Dunaj, 6. marca. Finančni odsek je danes končal generalno debato o predodkaznem postopanju.

Češko - nemška sprava.

Praga, 6. marca. V čeških poslaniških krogih se govori, da se bo vršila še med zasedanjem parlamenta konferenca odseka osmerice v zadevi vladne izjave o jezikovni uporabi pri deželnoknežjih oblastih na Češkem. Pred to konferenco naj se vrši še razgovor odseka osmerice z ministrskim predsednikom. Če bi imela ta konferenca uspeh, se bodo češko-nemška sprava pogajanja nadaljevala po velikonočnih praznikih. Nemška deželnozborna zveza se sestane v ponedeljek k posvetovanju.

Gledališka kriza v Pragi.

Praga, 6. marca. Narodni divadlo se nahaja v tako slabem gmotnem položaju, da se govori, da bo prišlo pod sekvestra. Gledališka uprava se namerava združiti z vinogradskim gledališčem, ker je edino na ta način mogoče odstraniti obstoječo krizo.

Sporzum poljskih strank.

Dunaj, 6. marca. Poljske stranke so se zedinile glede organizacije galiških okrajnih zastopov. Zato se prične sedaj pogajanja z Rusini, ki bodo najbrže v kratkem uspešno končana. Sporzum poljskih strank obstoja v tem, da se v okrajnih zastopih odpravijo virilni glasovi županov, v ostalem pa reformira volilna pravica na podlagi indirektnih volitev.

Volilna reforma na Ogrskem.

Budimpešta, 6. marca. Parlament nadaljuje v današnji seji razpravo o volilni reformi.

Ogrsko.

Budimpešta, 6. marca. Z današnjim dnom so bile vse vojaške varnosne odredbe sistirane.

Katoliška tiskarna v Zagrebu pred konkurzom.

Zagreb, 6. marca. Katoliška tiskarna v Zagrebu stoji pred konkurzom. Govori se, da jo hočejo kupiti knezoškof koadjutor zagrebški, dja-kovski škof in dr. Mahnič ter jo pretvoriti v čisto cerkveno tiskarno za vse hrvaške, dalmatinske in bosanske škofije.

Avstrijsko - ruska demobilizacija.

Dunaj, 6. marca. Iz političnih krogov smo dobili sledeče informacije o avstrijsko - ruski demobilizaciji. Demobilizacija bo v najkrajšem času izvršena. Gibala pa se bo v najožjih mejah in bo zadela prilično le 30.000 mož na gališki meji. Isto število bo odpuščeno tudi v Rusiji. Ta demobilizacija se izvrši, da maskirna neuspeh avstrijsko - ruskih pogajanj. Kakor izvemo iz merodajnih političnih krogov, je ruska vlada svoj čas prva stavila avstrijski vladi predlog na popolno demobilizacijo. Pri tem pa je zahtevala, da se, kakor smo že enkrat poudarili, demobilizira tudi vojaštvo v Bosni in Dalmaciji in da izjavi avstrijska vlada, da ne namerava avstrijska vlada proti balkanskim državam postopati z agresivnimi sredstvi. Po daljših pogajanjih je avstrijska vlada ruski predlog odbila, zlasti ker so prišla diplomatska pogajanja glede albanski mej in zlasti glede Skadra in Djakovice na mrtvo točko. Zato je sedanja demobilizacija le malo pomembna in ni noben znak, da so difference med Petrogradom in Dunajem izravnane.

Dunaj, 6. marca. »Neues Wiener Tagblatt« poroča iz Budimpešte, da je dobil ogrski domobranski minister od vojnega ministra instrukcije, ki se tičejo priprav za demobilizacijo ob ogrsko - gališki meji. Baje bodo rezervisti že tekom 24 ur odpuščeni. Rusija bo odpustila rezerviste letnika 1910.

Tristoletnica carske rodbine Romanovov.

Petrograd, 6. marca. Danes so se pričele jubilejne slavnosti v proslavo tristoletnice carske hiše Romanovov. Ob zori je naznanilo 21 topovskih strelov pričetek slavnosti. Vreme je krasno in solnce sije. Vse je v pomladanski krasoti. Po ulicah valovi na stotisoče ljudstva. Ob cestah je postavljeno vojaštvo. Pred zimsko palačo je zbrana nepregledna množica, ki pričakuje prihod carske rodbine. Ob 11. dopoldne se je pričel slavnostni spreved od zimске palače do katedrale, kjer so bili že zbrani vsi državni dostojanstveniki, poslanci gosudarstvene dume in razna odposlanstva. Spreved je nad vse krasno aranžiran. Na čelu spreveda je carski konvoj v slikovitih kavkaških kostumih. V historičnih kočijah se vozi carska rodbina. Vojaštvo prezentira. Pred katedralo pozdravila carja in njegovo rodbino metropolit z vso duhovščino. V tem trenutku zavzorne zvonovi vseh cerkva v Petrogradu.

Slavnostni carski manifest.

Petrograd, 6. marca. (Izv.) Slavnostni carski manifest, ki se bo jutri prečital med službo božjo v vseh cerkvah širnega ruskega carstva, se spominja začetkom dogodkov, ki so dovedli do izvolitve Mihajla Feodoroviča Romanova, ustanovitelja sedanje dinastije, ruskim carom in vseh hrabrih sinov ruskega naroda, ki so na čelu svojih hrabrih vladarjev ustanovili rusko državo.

Ruski narod je vedno zmagovito odbil vse naskoke in sovražne navale od zunaj in tako s svojim velikim domoljubjem in neizmerno požrtvovalnostjo vedno še povečal svojo državo.

Manifest se spominja moskovske periode, ko so bile ruske meje še zelo majhne, dočim je danes rusko carstvo eno izmed največjih na svetu.

Manifest se spominja dalje velikih zaslug posvetne in cerkvene gospospe, ki je s svojim sodelovanjem pripomogla do današnje mogočnosti ruske države. Neomajna zvestoba in udanost ruskega naroda do svojih carjev sta najboljši branik proti vsem navalom in napadom sovražnikov. Sinovi velikega ruskega naroda, pisatelji, umetniki in drugi so pridobili Rusiji tudi v kulturnem oziru velik ugled v tujini. Koncem manifesta proglašja car splošno amnestijo.

Zanimivo je, da se car v manifestu niti z besedico ni dotaknil mednarodnega političnega položaja.

Carski ukaz.

Petrograd, 6. marca. (Izv.) Povodom velike proslave 300letnega jubileja sedanje ruske dinastije, ki se prične jutri, je car Nikolaj izdal danes zvečer ukaz, ki odreja:

1. Veliko akcijo za preskrbo sirot kmečkega prebivalstva brez razlike konfesije.
2. 10 milijonov rubljev iz plemenitaške agrarne banke v povečani kapitala za podpiranje plemenitašev.
3. 50 milijonov rubljev za ustanovitev raznih institucij, ki se imajo baviti z zboljšanjem položaja ruskih kmetovalcev.
4. Odpuščitev denarnih kazni.
5. Olajšanje položaja državnih uradnikov.
6. Amnestijo za tiskovne prestopke do 6. marca.
7. Zopetni sprejem onih dijakov na vseučilišče, ki so bili religiran radi raznih prestopkov.
8. Amnestijo za navadne in državne zločine do 6. marca.
9. Na smrt obsojenim se izpremeni kazen v 20letno prisilno delo.
10. Ruski podaniki, ki se nahajajo v inozemstvu kot begunci, se smejo zopet vrniti v domovino. Onim, ki so bili obsojeni radi prestopkov zoper državni in javni red, je kazen odpuščena, onim pa, ki so pod policijskim nadzorstvom, se nadzorstvena doba zniža.

Ukaz odreja tudi celo vrsto odredb za Finsko. Tako 10 milijonov rubljev za ustanovitev raznih dobrotelnih institucij in odpust denarne kazni in zapora.

Ukaz ne govori čisto nič o mednarodnem političnem položaju.

Petrograd, 6. marca. (Izv.) Car je imenoval vodjo notranjega ministertva, Maklakova, ministrom.

Petrograd, 6. marca. (Izv.) Zunanji minister Sazonov je odlikovan z Vladimirjevim redom II. razreda.

Petrograd, 6. marca. Car bo odlikoval povodom jubileja mnogo državnikov, med temi ministrskega predsednika Kokovceva in vojnega ministra Suhomilova. Car bo izdal tudi ukaz, s katerim se izboljša napredovanje v armadi in odpuščajo častnikom in vojakom disciplinarne kazni.

Spomenik velikemu knezu Nikolaju Nikolajeviču.

Petrograd, 6. marca. V navzočnosti carske rodbine, ministrov, generalitete in poslanikov Romunske, Bolgarske in Srbske se je položil včeraj temeljni kamen za spomenik umrlega velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča.

Proslava ruskega jubileja v Srbiji.

Belgrad, 6. marca. Danes so bile v Belgradu in v vsi Srbiji slavnostne službe božje za pokojne člane vladajoče ruske carske rodbine Romanovov. V katedrali so prisostvovali službi božji vsi člani vlade in diplomatske kora, razni državni dostojanstveniki in odličnjaki. Kralja Petra, ki je bolan, je zastopal kraljevič Gjorgje. Vse mesto je v zastavah. — Jutri je služba božja za rusko carsko rodbino. Danes popoldne sprejema rusko poslaništvo čestitke. V Petrogradu je bilo poslanih na stotine brzajavk.

Borza in jubilejske slavnosti na Ruskem.

Dunaj, 6. marca. Današnja borza je precej razburjena radi dejstva, da manifest carja Nikolaja niti z eno besedo ne omenja mednarodnega položaja. Vsled tega so današnji kurzi znatno popustili.

Umetnost.

Dva koncerta »Glasbene Matice«. V petek, dne 7. in v nedeljo, dne 9. marca bomo slišali v koncertih »Glasbene Matice« po 19. letih zopet znamenitega Dvořakovega »Mrtvaškega ženina«. To delo je tako popolno v vseh posameznostih in celoti in umetniško uglasbeno, da je pravo vzorno delo za vzgojo glasbenih umetnikov - skladateljev in občinstva. — »Mrtvaški ženin« nudi občinstvu največje in najpopolnejše naslajanje, sodelovalcem pa veliko obzorje, ki je naravnost neizčrpljivo. Velika umetnost in vrednost tega dela se kaže v tem, da je pri vsaki ponovitvi vedno lepša: vsako novo slišanje in izvajanje nudi izvajateljem in poslušalcem nove lepote in naslade. To učinkovanje je pač znak nesmrtnosti dela samega in njegovega stvaritelja. V svetovni glasbeni literaturi temu delu ni enakega svoje vrste. Nihče naj ne zamudi prilike, slišati odličnega skladatelja vzorno delo.

Pri koncertih »Glasbene Matice« dne 7. in 9. marca se proizvaja slavno delo največjega novodobnega skladatelja Dvořaka: »Mrtvaški ženin«. Veliki geniji so stremili za tem, da so zlasti dvignili etične zaklade svojega naroda na visok pomnik umetnosti. V tem stremilju je zlasti tudi češki pesnik Erben v svojih »Kiticah« podal češkemu narodu, vsemu Slovanstvu in vsemu kulturnemu svetu znameniti zaklad narodnih pravljic v dovršeni pesniški obliki in v čisti strogi etiki, med njimi zlasti tudi prekrasno balado o »Mrtvaškem ženinu«. Dvořakov glasbeno-umetniški predhodnik — Smetana je proslavljajal svojo domovino na ta način, da je vse njene naravne lepote in bogastva oživitvori v glasbenih simfonijah, pod naslovom: »Iz moje domovine«. Izmed njih se je v Ljubljani proizvajala z velikim umetniškim uspehom »Vltava«. — Dvořak pa je zlasti v glasbi na novo ustvaril in oživitvori krasne pravljice svojega naroda. Med njimi pravljico o Rusalkah. V svetovnoslavni v Ljubljani izvajani operi »Rusalka« in zlasti tudi Erbenovo pesnitev narodne pravljice o »Mrtvaškem ženinu«. Dvořakov »Mrtvaški ženin« je torej glasbeno umetniški izraz prekrasne narodne pravljice, polne biserov narodne modrosti in npravnstvenega etičnega čustva, čustva in izkustva narodovega, ki nas ob prekrasnem svojem koncu uči, kako se je v stiskah treba krepko in pravično staviti v bran in krepkosti zmagati:

Da nisi stavila se v bran,
tvoj konec bil bi zdaj strašan;
raztrgano bi ti bilo,
kakor košulje te, telo. —

»Mrtvaški ženin« je pesniški narodni kiser na višek povzdignjen po Dvořakovim nesmrtni glasbi. Pesnik, književnik in nekniževnik, glasbenik, umetnik in neumetnik, najde v tem velikem delu spodbujanje, npravnstvenih pravcev, nauk narodne modrosti za življenje, pesniški in glasbeniški vzor umetnosti, tešila in naslade, ki jih more dati visoko nad brigami in bridkostmi vsakdanjega življenja prestolujoča, učeča nas in blažeča umetnost.

Izpred sodišča.

Izpred tujajnskega porotnega sodišča.

Pretep zaradi psa. Dne 8. julija m. l. zjutraj sta šla Janez Kržišnik, posestnika sin iz Sv. Ožbalta in Tine Stanovnik, delavec pri Sv. Barbari mimo Bernikove hiše pri Sv. Barbari. Bila sta že nekaj opte, in kako bi ne bila; vsaj jima je dala posestnica Barbara Hribar, ker sta prejšnje popoldne pri nji na vrtu obirala češnje po končanem delu dovolj pijače, potem sta pa še sama pila v pozno noč. Kakor po navadi fantje v takem stanju, sta bila tudi ta dva precej glasna, zato je začel priklenjen Bernikov pes nad njima lajati, kar je ta dva tako ujezilo, da sta ga začela pretepavati in suvati, nato sta pa še iz hudomušnosti zlomila malo smreko pri hiši. Krenila sta proti Ločnici iskati urno veržico, katero je Kržišnik izgubil. Ko zasljudi Bernikovi trije sinovi, ki so v bližini hiše razmetavali seno, cviljenje psa, so tekli Kržišniku in njegovim tovarišem nasproti. Franc in Tomaž Bernik sta jela metati kamenje proti njima in je bil pri tem od enega kamna zadet v prsa Kržišnik. Vsi trije bratje so ju nato napadli z vilami, nakar se je pričelo občno ruvanje, tekom katerega je Kržišnik pograbil puško, katero je prinesel France Bernik iz svojega stanovanja in katero je smel opravičeno nositi kot lovski čuvaj, katero pa je pred pretepom položil na tla, s kopitom te puške je udaril Tomaža Bernika po glavi. France Bernik mu jo je pa zopet strgal iz rok, odskočil par korakov nazaj, potem pa sprožil strel na Kržišnika. Od svinčenih zrnov v desno roko zadeti Kržišnik je zadobil tako težko pokvaro, da mu je roka ohromela ter postala za vsako delo nerabna.

Vrh temu pa so svinčna zrna ranila tudi desno podimeljsko jamo. Očividno je, da s prestreljeno ohromelo desno roko, okvarjencu nemogoče z delom svojih rok nadalje se preživljati, kar pospešuje še dejstvo, da ima tudi levi kazalec nekoliko ohromel. Obdolženec se zagovarja, da je zaradi tega ustrelil na Kržišnika, ker je šel ta z vilami na brata Tomaža. Da pa ta zagovor ni resničen, sledi izpovedba Janeza Kržišnika, ki potrjuje, da je takrat ko je Bernik na njega ustrelil, čisto mirno stal, in da ni imel ničesar v rokah. Obdolženec zagovarja je pa tudi ovržen po dejstvu samem, kajti s strelom je bil prebil celo desno zapestje. Zdravnika izvedenca pa pravita, da če bi ne bil okvarjenec v trenutku strela držal svojo desno roko nad desnimi dimljami, bi se bil gotovo mrtev zgrudi, torej ni mogel imeti takrat vile v rokah. — Sodišče je stavilo porotnikom 2 vprašanja. Porotniki so zanikali prvo vprašanje, vsled česar je drugo odpadlo in Bernik je bil oproščen.

Obravnava pri okrožnem sodišču v Novem mestu.

Zagonetni strel na Zameškovem. Dne 24. novembra je bilo na Zameškovem v gostilno Jožefa Kresala ustreljeno. Sibre so ranile več oseb. Zaradi tega dejanja je bil na podlagi indicij obsojen neki fakin na 18 mesecev ječe. Obširnejše poročilo sledi.

Umor pri St. Jerneju pokopan. Iz Novega mesta se nam poroča: Afera umora v St. Jerneju je po dolgi preiskavi na graški fakulteti, oziroma tudi po izvedeniški preiskavi v Ljubljani, vendar enkrat — pokopana. Izvedenci so konstatirali, da je res bestialnega umora nad 13letno deklico oboženi trgovski vajenec Kopitar normalen, za svoje dejanje neodgovoren. Sklicujejo se na to, da je fant epileptik, da je njegov oče pijanec (po katerem pa so naši zdravniki zama iskali, ker ga mati taji) in da sploh izhaja iz raznih drugih okolščin, da fant ni duševno normalen, kakor to zahteva zakon, da storilca oprosti kazni. Slučaj bo kmalu star eno leto; obravnaval se je ob poletni poroti v Novem mestu, obožena je takrat zagovarjal državni poslanec dr. Ravnihar, ki je, kakor znano, odločno nastopil proti mnenju domačih izvedencev in ki je sedaj res dosegel uspeh.

Razne stvari.

* Novi živinozdravniški inštitut na Dunaju. Z Dunaja poročajo, da bodo novi živinozdravniški inštitut zgradili v cesarskem vrtu v Lainzu.

* Težka nesreča. Iz Berolina poročajo: V Grossenbaumu pri Dniburgu se je v ondodni železarni pordrla neka nova stavba. Šest oseb je bilo ubitih, 30 oseb pa bolj ali manj poškodovanih.

* V vlaklu se ustrelil. Z Dunajskega Novega mesta poročajo: Predvčerajšnjim zvečer so našli v poštnem vlaklu Dunaj - Semmering 20letnega trgovskega nastavljenca Alfreda Strasserja iz Feldkirchna na Koroškem v klesetu s prestreljeno glavo. V pismu, ki ga je zapustil, je navedel kot vzrok samomoru dejstvo, da ga je njegova ljubica vedno zasledovala in da je zaradi tega izgubil svojo službo.

* Prijet slepar. V Teplicah na Češkem so aretirali 43letnega pivovarja Teodorja Budno zaradi velikih sleparij. Budna je doma iz Vranskega pri Celju. Budno zasledujejo dež. sodišči v Ljubljani in Gradcu, nadalje držav. pravdnštvo v Monakovem, policijsko ravnateljstvo v Berlinu, okrožno sodišče v St. Pöltnu in sicer deloma zaradi sleparij, deloma zaradi ponarejanja menic, pa tudi zaradi tega, da nastopi svojo kazen.

* Lvovsko vseučilišče. Iz Lvova poročajo: Po naročilu rektorja so zaprli vse inštitute in laboratorije medicinske fakultete. Vstop v inštitute ni dovoljen niti proti legitimaciji. Pri vstopu je nalepljeno rektorjevo sporočilo, da je v vseh oddelkih fakultete ustavljeno vse delovanje. Ped. vrhomom stražijo poljski dijaki, ker se boje, da bi cionistični medicinci ne napadli poslopja.

* Grozna nesreča. Iz Varšave poročajo: Blizu postaje Ruduia se je pripetila v vlaklu kijevske železnice grozna nesreča. Neki pasazir tretjega razreda je vsled neprevidnosti razbil steklenico, v kateri je bil bencin. Bencin se je razlil po tleh vagona in se tam užgal ob ostanku goreče cigarete. Dogodila se je grozna eksplozija. Ena stena vagona je bila raztrgana. In večje število se je užgalo ter popadalo na železniški tir. En otrok je zgorel. Skoro vsi pasazirji v omenjenem vagonu so se težko opekli. Štirje leže smrtno-ovarno poškodovani v bolnišnici.

Kupujte prdno srečko „Splek slovenskih umetnikov“ v korist kranjskih dobrotov, slik domačih slikarjev. Srečka 2 i K.

Gospodarstvo.

— Svarilo pred razstavo. Kakor se čuje, namerava se leta 1913 v Parizu prirediti razstava za moderni komfort. Udeležba na tej razstavi se nujno odsvetuje. Natančnejša pojasnila se dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Današnji list obsega 6 strani.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Nežni, slabotni otroci

se kmalu popravijo, ako nekaj časa redno dobivajo ribje olje Scottova emulzija. Dosti bolj slastna in užitna kakor navadno ribje olje, jo ponavadi radi uživajo, je lahko prebavna ter hitrega učinka. Scottova emulzija pospešuje nastanek trdega mesa ter razvijanje mišic in kosti. Vsled splošnega ojačenja otroci kmalu začno kazati več veselja do življenja in že v kratkem času bodo začeli veselo skakati. Scottova emulzija, pri kateri je redilna vrednost še povišana z mineralnimi dodatki, je nedvomno na prvem mestu, biti pa mora pristna Scottova emulzija.

Cena originalni steklenici 2 K 50 v. Dobiva se po vseh lekarnah. Proti vpošiljavi 50 v. v pisarni znamkah goblite od tvrdice SCOTT & BOWNE d. o. z. na Dunaju VII. sklicujte se na naš list kratkoročno vpošiljatev poltušnje od kake lekarn.

Mnenje gosp. dr. Fr. Sorgerja, zdravnika štajerske deželne bolnišnice v Feldhofu.

Gosp. J. Serravallo Trst.

V odgovor na Vaše cenjeno pismo meseca maja 1911, Vam odgovarjam, da Vaše železnato kina - vino Serravallo izborna služi kakor okrepčilo za želedec in oslabeledosti sploh.

Feldhof, 6. junija 1911.

Dr. Sorger.

Svila za bluže

meter od K 1-15 naprej, poslednja novost. Franko in **že ocarinjeno** na dom. Bogati vzorci takoj. — G. Henneberg, dvorni dob. Nj. V. nemške cesarice, Zürich. 5

Ustna voda

KALODONT
Zobna krema

Fayeve pristne

sodenske mineralne pastilje

še stoletja
pri kašlju, hripavosti, bronhialnem katarju
Izvrstno obnauelo.
Pozornosti zavrnjanje. Cena K 1-25 za školjko.
Dobiva se povozd. Dobiva se povozd.

Mavrodaphne. Malvazijec

Specialitete

„ACHAIA“, d. d. za prod. vina.

PATRAS, (Grško)

kot zdravilna in namizna vina nedosežna.

Grška vina (mila, sladka, pitna) vsi poznavalci posebno cenijo.

Glavna zaloga 4298

Sigm. Winter, Dunaj, III/1.

„Nuisol“

od

Bergmanna & Co. Dečin o/L.

697

je in ostane prej ko slej nedosegljivo v svojem popolnoma naravnem barvanju las in brade.

V zaioji v plavi, rjavi in črni barvi. — Cena steklenici K 2-50. Dobiva se pri drog. A. Kanc, drog. B. Cvančara, O. Feticch-Frankheim v Ljubljani.

Borzna poročila.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurzi dunajske borze 6. marca 1913

Maloznačni papirji.	Deserni	Blagovni
4% majerna renta	85-15	85-35
4-2% srebrna renta	88 0	88-25
4% avst. kronna renta	85-35	85-55
4% ogr.	84-20	84-40
4% kranjsko deželno posojilo	—	94-50
4% k. o. češke dež. banke	88 —	89 —

Srečke.

Srečka iz 1. 1860 1/2	453 —	463 —
„ 1864	634 —	646 —
„ fiske	299 —	311 —
„ zemeljske I. izdoje	279 50	291 50
„ II.	248 —	260 —
„ ogrske hipotečne	240 —	248 —
„ dnu. komunalne	487 —	499 —
„ avst. kreditne	485 —	495 —
„ ljubljanske	67 —	70 —
„ avst. rdeč. križa	52 —	56 —
„ ogr.	32 50	37 50
„ fasilik	28 —	32 —
„ turšk.	228 50	231 50

Valute.

Ljubljanske kreditne banke	116 —	117 —
Avst. kreditnega zavoda	633 25	634 25
Dunajske bančne družbe	519 0	520 50
Lužne železnice	114 25	115 25
Državne železnice	708 25	709 25
Alpine-Montian	1055 50	1056 50
Češke sladkorne družbe	35 —	36 —
Zivnostenske banke	271 50	272 50

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 6. marca 1913.

Termin.

Pšenica za april 1913	za 50 kg	11-49
Pšenica za oktober 1913.	za 50 kg	12-19
Rž za april 1913	za 50 kg	9-74
Rž za oktober 1913	za 50 kg	9-68
Oves za april 1913	za 50 kg	9-79
Oves za oktober 1913	za 50 kg	9-63
Koruza za maj 1913	za 50 kg	7-49
Koruza za julij 1913	za 50 kg	7-73

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306-2 Srednji zračni tlak 736 mm

marca	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C	Vetrovi	Nebo
5	2. pop.	742.9	13.2	sl. svzh	pol oblač
„	9. zv.	744.8	7.0	brezvetr.	del. jasno
6	7. zj.	747.9	0.0	—	jasno

Srednja včerajšnja temperatura 5.4°
norm. 1.9° Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Sprejmejo se takoj 844

2 sedlarska pomočnika in vajenec

v stalno delo. Pomočnika morata biti izurjena pri opravi in pri vozeu. — Mihael Goslin, sedlar, jermemar in izvošček v Domžalah.

Izvrstne glasbene instrumente

najličnejše izvršitve in najboljše kakovosti dobavlja c. in kr. dvorni dobavitelj Jan Konrad, razpošiljalnica glasbil v Mostu št. 2394 (Češko). Harmonike po K 5—, violine po K 5-80, citre K 4-80, orglice 80 h, okarine 70 h, piščalke K 1-70, pihalni akordeoni K 2-50 v najbogatejši izbiri. Glavni katalog s 4000 slikami na zahtevo vsakomur gratis in franko. —

Zahvala.

Pred mojim odhodom iz Šmartna in Litiže privedila so mi ondodna narodna društva in sicer: pevsko društvo Zvon, Glasilo društvo, Bralno društvo, društvo Sokol in Planinsko društvo časten večer. Šmartinske narodne dame pa so mi poklonile krasen dar v spomin. Sploh mi je slavno občinstvo iskazalo bodisi pismeno ali ustmeno toliko simpatij, da sem pomnosa na kraje, kjer sem toliko let preživela. Najpriširnejše se torej vsem zahvaljujem kakor tudi naprednim kolegom in kolegijam in damam iz Litiže in Šmartna za častno spremstvo. V najlepšem spominu mi ostane napredno Šmartno in Litiža in jim ključem Na zdar!

Cerkije na Dolenjskem, 2. marca 1913.

Kristina Demšar

učiteljica.

860

Gostilna „K grozdu“

v Mariboru prenovljena. 816

Izvrstne, novo opremljene sobe za tujce.

Priznana dobra kuhinja. Izborna raznovrstna vina. Vsak čas kopel v hiši. Si parla italiano. On parle français. English spoken.

Vincenzo Spatsek, lastnik.

Proda se fijakarska obrt

z landauerjem in napol pokritim vozom, ter angleško opravo. — Vpraša se: Jenkova ulica št. 13, Vodmat. 849

Svarilo!

Podpisani tem potom naznanjam, da nisem plačnik za nikogar, kdor bi napravil na moje ime ali račun kak dolg v gostilnah ali kje drugje. 843
Gregor Podrekar, posestnik v Vižmarjah.

Učenka

se sprejme v trgovino z meš. blagom.

Franc Božiček, Sp. Idrija.

Okreten gospod, dobro uveden pri zadevih odjemalcih se išče proti viziti za

krajevnega zastopnika

za prodajanje opitane perotnine. Ponudbe pod „W. E. 7867“ odposilja Rudolf Mosse, Dunaj I., Seilerstätte 2.

Krojaški pomočnik

za stalno večje delo 868

se takoj sprejme.

Wiljem Pfundner, Kranj, Glavni trg.

Večja gostilna hotel

v prijaznem in prometnem trgu na Sp. Štajerskem, z vso pritklino in pohištvo se s 1. aprilom t. l. da v najem. Naslov pove upravništvo »Sl. Naroda«.

Sprejme se 841

kontorist

zmožen slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, večš stenografije in strojepisja. Nastop takoj. — Ponudbe: Ljubljana, poštni predal št. 3.

Korespondenca.

Mlad izobražen gospod želi stopiti v korespondenco z mlado, izobraženo gospico. 813

Cenjene ponudbe do 20. marca na upavn. „Slov. Naroda“ pod „Mlado veselje“.

Išče se

dekla

ki zna nekoliko kuhati ter je urna in čista, za mesto na Dolenjskem. Plača do 28 kron mesečno za samostojne delavke. 822

Naslov v upavn. „Slov. Naroda“.

Sprejme se na Koroškem sredi marca 837

prodajalka

resna moč, mešane stroke, ki je ob enem nekoliko vajena knjigovodstva in korespondence v slovenskem in nemškem jeziku. Istotam se sprejme čvrst deček z dežele, ki je vsaj nekoliko nemščine zmožen kot učeneec. Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«.

Moderno zidana

hiša

s tremi lepimi stanovanji s kopeljo, se ugodno proda na Poti v Rožno dolino 42.

Samo kratek čas!

Priporočam p. n. občinstvu oddelek samo

pristnih perzijskih preprog in jutrovskih vezenin po znižanih cenah. — O. Feradjedjan iz Carigrada, sedaj v Ljubljani, Mestni trg 8/II., levo.

ozdravi brez vbrizganja pri gospodih in damah vse bolezni spolovil, iztok, kapavico, boleznj v mehuru, kjer drugi pomočki odpovedo.

Hernial-Dragee

Škatlja (100 kom.) K 5.—, 2 škatlji za eno zdravljenje. — Izdeluje

Delta Laboratoire de Produits Chimiques à Paris Dobiva se pri gen. zalogi za Avstro-Ogrsko: Lekarna Mariahilf, Budapešta, VI. Liszt Ferenc-tér 20 po povzetju ali ako se znesek pošlje napre.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica.

Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z manjšajočimi se 12 vplačili.

„SLAVIJA“
vzajemno zavarovalna banka v Pragi.
Reservni fond K 58.461.432-36 — Izplačane odškodnine in kapitalije K 123.257.695-77
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z veskozi slovansko-narodno upravo.
Vsa posojila daje: cigar, žarne so v lastni bančni hiši
Generalno zastopstvo v Ljubljani v Gosposki ulici šteč. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder postuje.

Pozor! Sprejema tudi zavarovanja proti vlomski tatvini pod zelo ugodnimi pogoji. — Zahtevajte prospekt!

Modna in športna trgovina za gospode

P. MAGDIĆ

Ljubljana — nasproti glavne pošte — Ljubljana

se usoja svoje p. n. odjemalce opozoriti, da je svoj modni oddelek za gospode založil nedvomljivo z najnovjšim in najboljšim blagom iz prvih in zanesljivih tovarov in sicer v nedvomljivo največji izbiri.

Od 20. februarja 1913 naprej prostovoljno odračunam 10 % popusta vsakemu odjemalcu pri gotovem plačilu od mojih skromnih stalnih cen pri nakupovanju klobukov, čepic, srajc, spodnjih hlač, majic, ovratnikov, zapestnic, kravat, rokavic, nogavic, naramnic, žepnih robcev, palic, dežnikov, gumbov itd., kar bode pri sedajšnji draginji gotovo vsak z veseljem pozdravil in uvaževal. Pazite na cene v mojih izložbah!

Prodaja se dobro ohranjen Seifertov

billard

po nizki ceni. 817
Naslov pove, upravništvo „Slov. Naroda“

Pristno brnsko blago

Spomladanska in poletna sezija 1913.
Kupon n. 3-10 dolg 1 kupon 7 kron
za popolno moško obleko 1 kupon 10 kron
(suknja, hlače, telovnik) 1 kupon 15 kron
1 kupon 17 kron
stane samo 1 kupon 20 kron
Kupon za črno salonsko obleko K 20.—, dale blago za povrtnike, turistovski loden, svilnate kamgarne, blago za damске obleke itd. razpošilja po tvorniških cenah :: kot solidna in poštena vrlo znana ::
Zaloga tvornice za sukno
Siegel-Imhof v Brnu (Bruno).
Vzorci gratis in franco.
Od tega, da direktno naročajo blago pri firmi Siegel-Imhof na tvorniškem kraju, imajo privatni odjemalci veliko prednost. Največja izbira. Stalne najnižje cene. — Tudi najmanjša naročila se izvrše najpozorneje in natančno po vzorcu. 517

3701

Dunaiski rženi kruh

tečen in hraniv ter kj ostane čez 8 dni enako svež in sočen; razpošilja po 36 vin. kg Gradfanska pekara d. d. v Zagrebu, Dalmatinska ulica 12.

Iščemo marljivo krajevne

zastopnike.

NA IZBIRO pošilja tudi na deželo: Krasne

BLUZE krila, kostume, nočne halje, perilo in vsako modno blago.

Zelo solidna trrdka:

M. Krištofič - Bučar
Ljubljana, Stari trg 9. Lastna hiša.

Neprekosljiva v

otročkih oblekah in krstni opravi.

Syrup Sarsaparillae compos s sidrom. Čistilo krvi. Šteč. K 3-60 in 7-30.
Liniment s sidrom Capsici compos. Nadomestilo za Pain-Expeller s sidrom. Boljšino oblačilno sredstvo za vdrnenje pri prehlajenju, revmatizmu, protian itd. itd. Steklenica K — 80, 1-40, 2.—.
Železnato beljakovinska tinktura s sidrom. Za malokrvnost in bledico. Steklenica K 1-40. Steklenica K 1-40.
Dobiva se po lekarnah ali pa naravnost od Dr. BUCHTEKJEVE lekarni „Pri siletem levu“, Praga I. Elisabethova trdnja 5.

Proti prahajem, luskinam in izpadanju las deluje najboljšje priznana

Tanno-chinin tinktura za lase

katera okrepuje lasišče, odstranjuje luske in preprečuje izpadanje las.

1 steklenica z navodom 1 krene. Razpošilja se z obratno pošto ne manj kot dve steklenici.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medio, mil, medicinal. vin, specialitet, najfinjših parumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod itd.

Dež. lekarna **Milana Leusteka** v Ljubljani Rosljova cesta št. 1. poleg novozgrajenega Fran Jožefovega jubi. mostu. 17

V tej lekarni dobivate zdravila tudi člani bolniških blagajin (tj. teleznice, c. kr. tobačne tovarne in obr. bolniške blagajne v Ljubljani).

St. 1078/VIII.

Razglas.

850

Pri c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani se izvrši povečanje in rekonstrukcija stranišč.

V svrhu ugotovitve del se razpisuje konkurenčna obravnava in se določi rok za vlaganje ponudb do 20. marca 1913.

Podrobnosti so razvidne iz razglasov v uradni »Wiener-Zeitung«, v uradnem listu za Kranjsko »Laibacher Zeitung«, v »Osterr. Wochenschrift für den öffentlichen Baudienst« ter v »Oesterr. Zentralanzeiger für das öffentliche Lieferungsweesen«.

Pojasnila se dobe v c. kr. tobačni tovarni v Ljubljani med uradnimi urami.

C. kr. generalno ravnateljstvo tobačne režije.

Na Dunaju, dne 19 februarja 1913.

C. kr. sekcijski šef in generalni ravnatelj: **Scheuchenstuel** l. r.

Fr. Kapus
Ljubljana, Marije Ter. cesta št. 11 : (Kolizej). :
Ljubljana, Marije Ter. cesta št. 11 : (Kolizej). :
Zaloga pohištva in tapetniškega blaga.
Zaloga spalnih ter jedilnih sob :: v različnih najnovjših slogih. ::
Vsakovrstno drugo pohištvo. Priznana solidno blago ter najnižje cene. Zajamčeno trpežni izdelki.
Otomane, divani in žimnice različne kakovosti. Velika izbira 3408 otroških vozičkov, vsakovrstnih slik, ogledal itd.

RAAF
Ventilni vozovi. :: 14/18, 24/28, 40/45 HP. ::
Vozovi brez ventila. :: 25/30 in 30/35 HP. ::

Liberška tvornica avtomobilov z o. z. Liberce, Češko. 524

Karel Čamernik & Ko.
Ljubljana, Dunajska cesta šteč. 9-12.

Slavnemu občinstvu 808

najtopleje priporočam ravnokar došle najnovjše pomladne kostume, paletoje, krila in bluže za dame in deklice, nadalje raglane, obleke in klobuke vseh modnih barv za gospode in dečke kakor tudi obleke za otroke. Cene priznana nizke! — Postrežba točna in solidna!

Angleško skladišče oblek
:: **O. BERNATOVIĆ** ::
Ljubljana - Mestni trg 5 - Ljubljana